

Ἰωαννικὸὶ Διαλόγοι

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚὸν ΠΕΡΙΟΔΙΚὸν

7

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΨΥΧΙΑΚΗ ΚΙΒΩΤΟΣ

ἈΘΩΝΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ Ὁρθόδοξον Περιοδικὸν ἐκ τῆς Ἀγίας Ὀρει...

Μῆν Δεκεμβρίου 1972, Τεύχ. 7

Ἡ Γέννησις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ δέν ἐορτάζεται εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος μόνον κάθε 25ην Δεκεμβρίου. Ἐορτάζεται εἰς ὅλας τὰς ἡμέρας τοῦ λειτουργικοῦ χρόνου. Διότι εἰς τὰς καθημερινὰς λατρείας, ποῦ ἐπιτελοῦνται εἰς τὰς βυζαντινὰς Ἱ. Μονάς, τὰς Σκήτας, Καλύβας καὶ Ἑσυχαστήρια, κατὰ τὰς θείας λειτουργίας, τοὺς μυσταγωγικά ἱλαροὺς Ἐσπερινοὺς καὶ τὰ κατανυκτικὰ Ἀποδειπνα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κατ' ἴδραν Προσευχὰς τῶν Μοναχῶν, φάλλονται Τροπάρια, ἀναγινώσκονται Εὐχαὶ καὶ Κοντάκια, τῶν ὁποίων τὸ κέντρον ἀποτελεῖ ἡ Σάρκωσις τοῦ Θεοῦ-Λόγου καὶ ἡ σωτηρία τοῦ κόσμου.

Οἱ Ἅγιορεῖται Μοναχοί, οὕτως, ἀνανεώνουν καθημερινῶς, μὲ ἔντασιν, εἰς τὰς ψυχὰς των τὴν μνήμην τοῦ ὑπερφυοῦς θαύματος, τῆς Ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἡ μνήμη αὐτὴ μεταποιεῖται εἰς αἴσθησιν πνευματικὴν. Καὶ ἐντεῦθεν μελετοῦν τὸ βάθος καὶ τὴν ἀπειρον ἀγάπην τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐν συνοχῇ καρδίας ὑμνολογοῦν, εὐγνωμονοῦντες τὴν ἀγαθότητά του. Καὶ ἐν μεθέξει ψυχῆς, μὲ μετάρσιον νοῦν, μὲ καιομένην καρδίαν καὶ δι' ἠγνισμένου σώματος, φάλλουν ἐνθέως τὴν θεϊαν δόξαν Του "ἐν ἑσπέρᾳ καὶ πρωτῆ καὶ μεσημβρίᾳ καὶ ἐν παντὶ καιρῷ". Καὶ μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς των, οἱ Μοναχοί, ποῦ βιοῦν ἀδιαλείπτως τὸ Μυστήριον, τὸ "ξένον καὶ παράδοξον", βλέπουν συνεπαρμένοι ἐκ τοῦ θεοῦ των ἔρωτος ὡς "θρόνον χερουβικόν τὴν Παρθένον", τὴν δὲ Φάτην ὡς "χωρίον ἐν ᾧ ἀνεκλήθη ἁγῶσιμος, Χριστὸς ὁ Θεός...".

Ὁμιλίαν μεταφράσασα διὰ τοῦ Ε. Π. Θεοδοσιάδου.

Δι' ὅλα αὐτά, δέν θά ἦτο ἀπλοῦν σχῆμα λόγου εἰπωμεν, ὅτι εἰς πολλῶν Μοναχῶν τὰς καρδίας ὁ Χριστός ἔχει γεννηθῆ, πρὶν ἂ κόμη ἐορτάσουν τὴν θείαν Του Γέννησιν. Πόσον ὠραῖον καὶ πόσον ἐκφραστικὸν εἶναι ἐκεῖνο, ποῦ λέγει ὁ μέγας Μυστικὸς θεολόγος, ὁ ἅγιος Διάδοχος Ἐπίσκοπος Φωτικῆς, ὅτι αἰσθανόμεθα ἐντός τῶν καρδιῶν μας "σκιρτήματα βρεφοπρεπῆ" κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἐπικλήσεως, διὰ τῆς "νοεῆς προσευχῆς", τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ.

Αὐτοί, λοιπόν, ἐπιτελοῦν Χριστοῦγεννα ἀδιαλείπτως καὶ κατὰ τρόπον οὐσιαστικὸν καὶ πνευματικὸν ἐντός τῶν καρδιῶν των. Ἀλλοίμονον δέ εἰς ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι περιμένουν τὴν 25ην Δεκεμβρίου, διὰ νὰ συνειδητοποιήσουν τὴν Σάρκωσιν τοῦ Θεοῦ-Λόγου...

"Ἦδη οἱ, χάριτι Χριστοῦ, πιστεύοντες Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, εἴμεθα ἐνσωματωμένοι εἰς τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν, ἡ ὅποια εἶνε ὀντολογικῶς καὶ πραγματικῶς αὐτὸ τοῦτο τὸ Θεανθρώπινον Σῶμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐπομένως, ὅλας τὰς Δεσποτικὰς ἐορτὰς βιοῦμεν ὡς ἐπὶ μέρους φάσεις ὀλοκλήρου τοῦ Ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου, ὡς συντελεσθεῖσαν σωτηρίαν καὶ ὡς μετοχὴν εἰς τὴν μεταμορφωθείσαν κτίσιν. Διὰ τοῦτο τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου πανηγυρίζομεν καὶ ὡς ὅλον καὶ ὡς μέρος τοῦ ὅλου. Καὶ ὡς ἀπαρχὴν τῆς λυτρώσεως καὶ ὡς ὀλοκληρωθεῖσαν λύτρωσιν." Ἔτσι δέ ἐξηγεῖται καὶ τὸ ὅτι, ἡ μεγίστη τῶν ἐορτῶν, ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ, δέν εἶναι ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ, ὅπως συμβαίνει ἐν τῇ Δύσει, ἀλλὰ ἡ ἁγία Ἀνάστασις, τὸ Πάσχα, διὰ τῆς ὁποίας ὀλοκληροῦται ἡ παγκόσμιος σωτηρία.

† † †

Ἡ προετοιμασία τῶν Μοναχῶν, εἰς τὸ "Ἅγιον" Ὄρος, ὅπως εἰς ὅλην τὴν Ὁρθοδοξίαν, ἀρχίζει μὲ ἀγνιστικὰς νηστείας ἀπὸ τὰς 15 Νοεμβρίου. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ αἱ ψυχαὶ τῶν Μοναχῶν μυσταγωγοῦνται μὲ τοὺς εἰσαγωγικοὺς Ὑμνοὺς τῶν Χριστοῦγέννων, μὲ τὰ Καθίσματα, τὰ Τριῶδια Ἀπόδειπνα, τὰς μελιρρύτους Καταβασίας καὶ μὲ τοὺς ἐξαισιόλους Ἀσματικούς Κανόνας, ποῦ κορυφώνονται εἰς τὰς Μεγάλας Ὁρας τῆς προπαραμονῆς. Μὲ ὅλα αὐτά τὰ εἶδη τῆς ἱεῆς Ὑμνολογίας, ποῦ καλύπτει τὰς θεολογικὰς διαστάσεις τῆς θείας Ἐνανθρωπήσεως, οἱ Μοναχοὶ μετέχουν εἰς ἓνα ἔντονον ἐορταστικὸν κλίμα.

Εἰς ὅλας τὰς βυζαντινὰς Μονὰς, τὰς ἱεράς Σκήτας, τὰ Ἐρημητήρια καὶ τὰς ἡγιασμένας Καλύβας, κατὰ τὴν παραμονὴν τῶν Χριστοῦγέννων τελεῖται τὸ καθιερωμένον ἅγιον Εὐχέλαιον, εἰς "Ἰασιν ψυχῆς καὶ σώματος". Ἀκολουθεῖ ὁ Μέγας Ἐσπερινὸς μετὰ τῆς θείας Λειτουργίας τοῦ Μ. Βασιλείου, καθ' ἣν ἀναγινώσκονται αἱ Προφητεῖαι, ποῦ ἀναφέρονται εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Σωτῆρος. Καὶ ἀφοῦ ὅλοι,

μέ λειτουργικήν τάξιν, μεταλάβουν τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος Ἐκείνου, πού ἐσαρκώθη διά νά ἐνωθῆ ἐν ἀγάπῃ μέ τοὺς ἀνθρώπους, διά νά τοὺς θεώσῃ, ἀπέρχονται εἰς τήν ἀπέριττον κοινήν τράπεζαν. Καί μετά τρίωρον ἀνάπαυσιν, οἱ Μοναχοί, ἐπανέρχονται εἰς τόν Ναόν διά τήν ὀλονύκτιον ἀγρυπνίαν, ἡ ὁποία ἀρχίζει ἀπό τήν Λιτήν, ὅπου ψάλλονται ἀργά καί μετά μέλους οἱ θεολογικώτατοι Ὕμνοι.

Ἡ ἀτμόσφαιρα, πού δημιουργεῖται ἀπό τήν "ἐν πνεύματι & ἀληθείᾳ" λατρείαν, ἀποβαίνει ὑπερτέρα πάσης περιγραφῆς. Νομίζει κανεῖς, ὅτι ἄγγελοι Κυρίου κατήλθον ἐξ οὐρανοῦ καί συμπάλλουν ἕναρμόνια μελωδήματα μέ τοὺς Μοναχοὺς. Καί ὅτι, ἡ θριαμβεύουσα ἐν οὐρανοῖς Ἐκκλησία, εἰς μίαν λειτουργικήν Σύναξιν μετά τῶν ἐν Ἐρῆμῷ ἀρνησικόσμων Μοναχῶν, ψάλλουν ἀγγελικῶς, κατὰ τήν ἀγίαν αὐτήν νῦκτα τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ: "Ὁ οὐρανός καί ἡ γῆ, σήμερον ἠνώθησαν, τεχθέντος τοῦ Χριστοῦ. Σήμερον Θεός ἐπὶ γῆς παραγέγονε, & ἄνθρωπος εἰς οὐρανοὺς ἀναβέβηκε. . ."

Καί πράγματι μέσα εἰς τόν λαμπρότατον καί ὑποβλητικώτατον βυζαντινόν διάκοσμον καί ὑπό τὰς ποικιλοχρῶμους ἀνταυγείας, πού διαχέουν τὰ ἐξαστράπτοντα πολύφωτα τῶν ἐστιλβωμένων πολυελαίων; τὰ τοιχογραφημένα πρόσωπα τῶν Ἀγίων—πού "ἰστάθησαν" ὁ χρωστήρ τῆς Κρητικῆς ἢ Μακεδονικῆς Σχολῆς—προσλαμβάνουν μίαν τοιαύτην ἔκφρασιν, ὥστε νά ὑφίσταται ὁ Μοναχός τήν παραίσθησιν, ὅτι εἶναι ζῶντα μεταξὺ ἡμῶν. Καί ἐντεῦθεν νά βλέπωμεν ἐκστατικοί, ὅπως ἰστάμεθα εἰς τό στασίδιόν μας μέ μεταστοιχειωμένην τήν ψυχῆν, Ἀποστόλους, Προφήτας, Μάρτυρας, Ἱεράρχας, Ὅσιους Ἀσκητάς, αὐτήν τήν Θεοτόκον ἐν τῷ Σηλαίῳ, πλησίον τοῦ ἀνακεκλιμένου εἰς τήν Φάτην Θείου Βρέφους, μέ τοὺς Ἀγγέλους καί τοὺς Ποιμένας—ὅπως ἀποδίδει ἡ βυζαντινὴ Ἀγιογραφία τήν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ—μέ ἔκφρασιν ἀπείρου ἀγαλλιᾶσεως, νά μεταδίδουν τήν αἴσθησιν τῆς συμμετοχῆς, διὰ τῆς παρουσίας των, εἰς τοὺς θείους ὕμνους τῆς ἀγίας αὐτῆς νυκτὸς

Αἱ Ὕμνωδαί συνεχίζονται, αἱ προσευχαί διαπυροὶ ἀνέρχονται ὡς θυμίαμα πρὸς τόν Θεόν, τὰ πρόσωπα τῶν Μοναχῶν ἀκτινοβολοῦν τήν μυστικήν χαράν τῆς ἐπ' ἐλπίδι θεώσεως ψυχῆς των. Τὰς μεστάς θεολογικοῦ καί δοξολογικοῦ περιεχομένου Ὁδᾶς ἀκολουθοῦν τὰ Μεγαλυνάρια καί ἡ Ἐννάτη Ὁδὴ τῆς Θεοτόκου—μια Ὁδὴ ὑπερβάλλοντος πνευματικοῦ κάλλους, ἐνώπιον τῆς ὁποίας—ἄς κάμωμεν ἀπό συγκατάβασιν μίαν σύγκρισιν— ἡ περίφημος "Ἐννάτη" τοῦ Μπετόβεν, ἡ ὁποία τόσον συγκινεῖ μέ τόν νατουραλιστικόν τόνον, ἐξαφανίζεται. Τοὺς θειοτάτους Αἴνους διαδέχεται ἡ μεγαλοπρεπὴς Δοξολογία, διὰ

4 ἑστατατον Μυστήριον τῆς θείας Λειτουργίας. Καί οἱ Μοναχοί, ἡλλοιω μένοι "τὴν καλὴν ἀλλοίωσιν", κοινωνοῦν μὲ κατάνυξιν ψυχῆς τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ...

† † †

Ὁ ἑορτασμός εἰς τὸν Ἄθω δέν ἔχει τίποτε τὸ ἐμπαθῶς γῆ ἴνον, τὰς φολκλορικός αὐταπάτας ἢ τοὺς, κατ' Ἰουδαίους, ἐξωτερικοῦ τύπους. Τὰ Χριστουγεννα ἑορταζονται πνευματικῶς, μὲ Ὁρθόδοξον μέθεξι εἰς τὸ Μυστήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ἐμβαθύνουν διὰ τῆς μελέτης τῶν ἁγίων Πατέρων. Καί κατανοῦν τὸ περιεχόμενον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ μέτρον τῆς δι' ἀγάπης θεώσεως ἐκάστου. "Τοσοῦτον τῷ ἀνθρώπῳ τὸν Θεὸν διὰ φιλανθρωπίαν ἀνθρωπίζεσθαι, ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἑαυτὸν τῷ Θεῷ δι' ἀγάπης δυνηθεὶς ἀπεθέωσε".

Μὲ πλαίσιον μίαν ἀπαράμιλλον εἰς κάλλος καί ποικιλίαν χειμερινῶν εἰκόνων φύσιν, μὲ τὴν βαθυτάτην ἁγιορειτικὴν ἠσυχίαν, μέσα εἰς τὴν διαφάνειαν τῆς Βηθλεεμικῆς νυκτός, αἱ ὀλονύκτιοι θεοστερπεῖς φαλμαδίαί τῶν Μοναχῶν, ἐφ' ὀλοκλήρου τῆς Ἀθωνικῆς χερσονήσου, μὲ δεσπάζοντα τὸν λαμπρὸν ἀστέρα, ποῦ μαρμαίρει κατὰ Ἀνατολάς, ζωντανεύουν τὴν ἐν Σηλαίῳ Γέννησιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ & μεταφέρουν τοὺς Μοναχοὺς εἰς τὴν αἰδέσιμον ἐκείνην νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν Ἄγγελος Κυρίου εἶπε πρὸς τοὺς ἀγραυλοῦντας ποιμένας: "Ἰδοὺ γὰρ εὐαγγελίζομαι ὑμῖν χαρὰν μεγάλην, ἣτις ἔσται παντὶ τῷ λαῷ. Ὅτι ἐτέχθη ὑμῖν σήμερον σωτήρ, ὃς ἐστὶ Χριστὸς Κύριος, ἐν πόλει Δαβὶδ". Καί ἐντεῦθεν συντηροῦν εἰς τὸ βάθος τῶν καρδιῶν των, οἱ Μοναχοί, τὴν ἁγίαν αὐτὴν νύκτα, ποῦ "πλήθος στρατιᾶς οὐρανοῦ" ἔφαλλε, "διὰ τὴν τῶν πάντων θέωσιν", τὸ "Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία"...

† † †

Ἄλλ' εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ὑπάρχει καί ἕτερα μορφή ἑορτασμοῦ τῶν Χριστουγέννων, χωρὶς τὴν βυζαντινὴν λειτουργικὴν λαμπρότητα τῶν Μοναστηρίων. Εἶναι ὁ ἀποφατικὸς-ἂν ἐπιτρέπεται ὁ χαρκτηρισμὸς-ὁ σιωπηλὸς, ὁ μυστικὸς ἑορτασμὸς τῶν Ἦσυχαστῶν, ὁ ὁποῖος τελεῖται ἐντός τῶν Σηλαίων τῶν. Χωρὶς φαλμαδίας & φωταγωγίας, μόνον μὲ τὸ γλυκὺ φέγγος τῆς ἱερᾶς κανδήλας, κλίνουν τὰ γόνατα, ὑψώνουν τὰς χεῖρας εἰς τὸν οὐρανὸν, μέσα εἰς τὴν ἀπόλυτον σιωπὴν καί τὸ ἡμίφως καί προσεύχονται ἀλαλήτως, διὰ τῆς "νοερᾶς προσευχῆς". Καί αἱ προσευχαί των, ὡς πύριναί φλόγες, φωτίζουν τὰ πάντα...

Πρὸ δύο δεκαετηρίδων διῆλθα μίαν Χριστουγεννιατικὴν, ἀλησμονητὸν καί λευκὴν νύκτα μὲ τοὺς ἁγίους αὐτοὺς Ἦσυχαστάς. Ἐντός τοῦ θεοκτίστου Σηλαίου των, ὁμοῦ μὲ τὸ Σηλαίον τῆς Γεν-

νήσεως τοῦ Χριστοῦ, οἱ Ἐρημίται, ἀνέπεμπον θερμὰς προσευχάς, ἐν εὐ-
χαριστίᾳ δοξολογοῦντες τὸν Θεόν, ἐν ὀνόματι ὄλου τοῦ κόσμου, μὲ δα-
κρυσμένους ὀφθαλμοὺς ἐξ ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης, διὰ τὴν ἀνεκνήθη-
τον συγκατάβασιν τοῦ Θεοῦ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους...

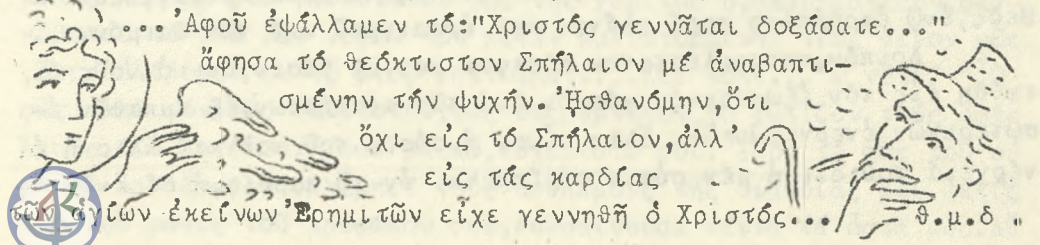
Μετὰ τὴν Θ. Λειτουργίαν, ποῦ ἐτέλεσεν ὁ Ἱερεὺς- Ἡσυχαστὴ
καὶ μετελάβομεν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων, τὰς πρῶινάς πλεον ὥρας, ὁ
ὁσιος Γέρων ἔλεγεν εἰς τοὺς μαθητὰς του μὲ τὴν βαθεῖαν του φωνὴν
!.. Ὁ Ἰησοῦς εἶναι ἡ ἐκπλήρωσις τῆς προφητείας τοῦ Ἰσραήλ & ὁ ὀ-
λων τῶν ἐθνῶν, διότι εἶναι αὐτὴ ἡ φανέρωσις τῆς θείας βουλῆς περὶ
τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων. Ἄλλ' εἶναι καὶ ἡ ἐκπλήρωσις τῆς προφη-
τείας τῆς καρδίας μας, τὸ μυστήριον τῶν ἱερῶν πόνων μας. Ἐν τῷ Ἰ-
ησοῦ ἡ μὲν ἀνθρωπότης εὔρε τὴν ἐνδοτετὰ της, ἡ δὲ ἱστορία τὸ τέλος
της, δηλαδὴ τὸν σκοπὸν της...

Εἰς παρατήρησίν μου, ὅτι εἶναι πολὺ δύσκολον νὰ πιστεῦση
κανεὶς εἰς τὴν Ἐνσαρκωσιν τοῦ Θεοῦ μὲ ὄργανον μόνον τὸν διεφθαρ-
μένον ἀνθρώπινον λόγον, ὁ ἅγιος Ἐρημίτης ἀπήντησεν: "Ὁ Πλάτων ὑπε-
στήριξεν, ὅτι "Θεὸς ἀνθρώποις οὐ μίγνυται". Καὶ αὐτὸ ἰσχυρίζονται ὁ
σοι παραδόγως ἀξιοῦν νὰ ἐρευνήσουν τὰ ὑπὲρ λόγον, διὰ τοῦ λόγου. Ἡ
γνώσησαν τὴν Ὁρθόδοξον μεθοδολογίαν, κατὰ τὴν ὁποίαν, "προκειμένου
νὰ εὐρώμεν τὸν Θεόν, ἀνάγκη πᾶσα νὰ τὸν ζητήσωμεν." Ὅπως ζητήσωμεν
αὐτόν, ἀνάγκη νὰ τὸν γνωρίσωμεν. Ὅπως τὸν γνωρίσωμεν, ἀνάγκη ὅπως
τὸν ἀγαπήσωμεν". Προηγεῖται ἡ ἀγάπη, ἔπεται ἡ γνῶσις, ἀκολουθεῖ κα-
τόπιν ἡ ζήτησις καὶ φθάνωμεν εἰς τὴν εὐρεσιν.

Βεβαίως, ὅταν λέγωμεν εὐρεσιν, ἐννοοῦμεν αὐτὸ τὸ ὁποῖον,
ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Νύσσης, διειτύπωσεν: "Ἡ εὐρεσις τοῦ Θεοῦ ἐστιμ
αὐτὸ τὸ ἀεὶ ζητεῖν· οὐ γὰρ ἄλλο ἐστὶ τὸ ζητεῖν καὶ ἄλλο τὸ εὐρί-
σκειν... καὶ τοῦτὸ ἐστὶν ὄντως ἰδεῖν τὸν Θεόν, τὸ μηδέποτε τῆς ἐπι-
θυμίας κῆρον εὐρεῖν· ἀλλὰ χρῆ πάντοτε βλέποντα, δι' ὧν ἐστὶ δυνατὸν
ὄρᾶν, πρὸς τὴν τοῦ πλεον ἰδεῖν ἐπιθυμίαν ἐκκαίεσθαι..."

Κατόπιν ἀνέγνωσεν ὁ ἴδιος τὸν λόγον τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θε-
ολόγου "εἰς τὰ Γενέθλια": "Πόσαι μοι πανηγύρεις καθ' ἕκαστον τῶν τοῦ
Χριστοῦ μυστηρίων· ὧν ἀπάντων κεφάλαιον ἔν, ἡ ἐμὴ τελείωσις καὶ ἀ-
νάπλασις καὶ ἡ πρὸς τὸν πρῶτον Ἀδὰμ ἐπάνοδος..."

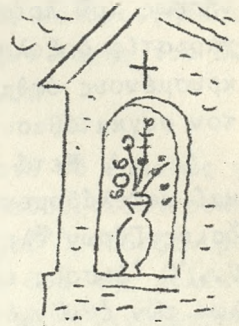
... Ἀφοῦ ἐφάλλαμεν τὸ: "Χριστὸς γεννᾶται δοξάσατε..."
ἄφησα τὸ θεοκτιστὸν Σπήλαιον μὲ ἀναβαπτι-
σμένην τὴν ψυχὴν. Ἐσθανόμην, ὅτι
ὄχι εἰς τὸ Σπήλαιον, ἀλλ'
εἰς τὰς καρδίας
τῶν ἁγίων ἐκεῖνων Ἐρημιτῶν εἶχε γεννηθῆ ὁ Χριστὸς... θ.μ.δ ..

ἈΘΩΝΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

"...Ἴδού τί λέγει ὁ Μανζιανζηνός:"...οὐδέν ἐδόκει μοι τοιοῦτον, οἷον μύσαντα τὰς αἰσθήσεις, ἔξω σαρκὸς καὶ κόσμου γενόμενον, καὶ εἰς ἑαυτὸν συστραφέντα... ἑαυτῷ προσλαλοῦντα καὶ τῷ Θεῷ, ζῆν ὑπὲρ τὰ ὀρώμενα, καὶ τὰς θείας ἐμφάσεις καθαρὰς ἀεὶ φέρειν ἐν ἑαυτῷ, ἀμιγεῖς τῶν κάτω χαρακτῆρων καὶ πλανωμένων· ὄντως ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον Θεοῦ καὶ τῶν θείων καὶ ὄν καὶ ἀεὶ γενόμενον..."

"Ἄλλωστε, συνεπλήρωσεν ὁ νέος Μοναχός, τὰ χωρία πού σᾶς ἀνέφερον ὁ Γέροντάς μου, ἀνάγονται εἰς τὸν 4ον καὶ 5ον αἰῶνα. "Ὡστε, ἔχομεν ἀπὸ τοῦ 4ου αἰῶνος ἔσωστρεφῆ κίνησιν τοῦ ^{νοῦ} πρὸς τὴν καρδίαν καὶ μάλιστα ἀπὸ μεγάλους Πατέρας, διακριθέντας διὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικούς ἀγῶνας τῶν. Τί ἄλλο σημαίνει τοῦτο ἢ ὄχι, ὅτι εἰς τὴν συνείδησιν τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας ὑπῆρχεν ἡ ἐσωτερικὴ ζωὴ, συγκροτουμένη ἀπὸ στοιχεῖα τῆς ἀργότερον διαμορφωθείσης μεθοδικῶς νοερᾶς προσευχῆς, εἰς τὸν πυρῆνα τῆς ὁποίας ὑπῆρχεν ὁ θεῖος ἔρως;

—Μέ τὴν στροφήν τοῦ νοῦ εἰς τὴν καρδίαν, ποῖα ἀποτελέσματα θά ἔχωμεν; ἐρώτησεν ὁ ἰατρός. Ἡ ἐνέργεια αὐτὴ συνεπάγεται θεραπείαν τῆς νοσοῦσης ψυχῆς ἢ ἀποτελεῖ πανάκειαν πού, εἰς δεύτερον, ἅς εἴπωμεν, στάδιον ὁ ἄνθρωπος ἔρχεται εἰς ἐπαφὴν μὲ τὸν Θεόν;

— Ἡ ἀσκητικὴ αὐτὴ πρᾶξις, ἀπῆντησεν ὁ νέος, δέν εἶναι ἀρκετὴ διὰ τὴν τελείωσιν τῆς ψυχῆς. Προϋποτίθεται ἀπαραίτητως ἡ ἐργασία τῶν θείων ἐντολῶν. Ἄλλως, ἡ "νοερά προσευχή" ἄνευ ἑτέρου πνευματικοῦ ἀγῶνος, ἐνδέχεται νὰ ὀδηγήσῃ εἰς διαφόρους πλάνους & συσχετίσεις μὲ τὰ ποικίλα γνωστικά συστήματα, μυστηριακῶν μῆσεων & ἐνδοσκοπήσεων, διὰ τῶν ὁποίων, ἐπιστεύετο, ὅτι οὕτω προσεγγίζετο ὁ Θεός, ἐνῶ ἐπρόκειτο περὶ πλάνης καὶ ἐμπαιγμοῦ ὑπὸ τῶν δαιμόνων..

Λοιπόν, προσφιλέστατοι ἀδελφοί μου, μὲ βάσιν, ὅτι ὁ νοῦς διεχύθη εἰς τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον διὰ τῶν αἰσθήσεων, ἐξ ἐμπαθῶν ἐσωτερικῶν ἐνεργειῶν· ὅτι ἄλλο εἶναι ἡ οὐσία τοῦ νοῦ καὶ ἄλλο ἡ ἐνέργειά του· ὅτι ἡ μὲν οὐσία εὕρσκεται ἐν τῇ καρδίᾳ, ἡ δὲ ἐνέρ -

για εν τῷ ἐγκεφάλῳ· ὅτι ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας ἐνοικεῖ τὸ δο-
θέν εἰς ἡμᾶς, διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, "Ἅγιον Πνεῦμα· ὅτι εἰς τὴν
ἐπιπολὴν τῆς καρδίας διεξάγει τὸν καθ' ἡμῶν ἀδρατον πόλεμον ὁ σα-
τανᾶς· ὅτι, τέλος, τὸ πεδὸν μάχης, ὅπου διαφιλονεικεῖται ἡ νίκη, εἶ-
ναι ὁ ἕσω ἄνθρωπος, ἡ καρδιά, καθίσταται φανερόν πλεον, ὅτι ἐκεῖ ὁ
ἐχθρὸς πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ. Ἐκεῖ πρέπει νὰ στρέψωμεν ὅλην τὴν ἐ-
ποπτεῖαν τοῦ νοῦ. Καὶ εἰς τὴν καρδίαν νὰ κινήσωμεν τὸν θυμὸν, τὴν
βούλησιν κατὰ τοῦ ἀοράτου πολέμου... Καὶ μετὰ τὸ ἐν πολέμοις ἀπρο-
σμάχητον ὄπλον τοῦ ὀνόματος τοῦ Ἰησοῦ, νὰ ἀρχίσωμεν τὸν ἀγῶνα, μετὰ
τὸ σύνθημα τοῦ ἁγίου πολεμιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Σιναῖτου: "Ὁνό-
ματι Ἰησοῦ μᾶστιζε πολέμους"...

— Νομίζω, ἀδελφέ, εἶπεν ὁ ὑφηγητὴς Γ., ὅτι ἐφθάσαμεν πλεον πε-
ρὶ τὸ κέντρον τοῦ θέματος μας, εἰς τὴν περιλάλητον νοερὰν προσευ-
χὴν καὶ διὰ τὴν ὁποῖαν τόσοι ἀγῶνες καὶ τόση φιλολογία προέκυψε.

— Ὅχι ἀκριβῶς, ἀλλ' εἰς τὸ κράσπεδόν της, ἀπήντησεν ὁ νέος. Δέν
ἐφθάσαμεν ἀκόμη εἰς τὰς δραματικὰς φάσεις τοῦ ἐσωτερικοῦ ἀγῶνος
μετὰ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ἐξουσίας τοῦ σκότους". Δέν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ
αἵματωμένον δάκρυον, εἰς τὸν πόνον, τὴν θλίψιν τῆς ψυχῆς, εἰς τὴν
ὀδυνηρὰν δέησιν, εἰς τοὺς στεναγμούς τῆς καρδίας, εἰς τὰ θανατηφό-
ρα κονταροκτυπήματα ὑπὸ τοῦ καιομένου νοητοῦ δράκοντος, ἐκ τῆς ἀ-
γίας ἐν τῇ καρδίᾳ προσευχῆς... Καὶ ὁ νέος Μοναχὸς κατελήφθη ὑπὸ
μόλις ἀποκρυπτομένης συγκινήσεως καὶ συνεκράτει μετὰ δυσκολίαν τὰ
πνευματικὰ δάκρυά του...

— Ὅντως, εἶπα, — παρεμβαίνων διὰ νὰ ἐξαγάγω ἀπὸ τὴν δύσκολον
θέσιν τὸν θαυμάσιον αὐτὸν Μοναχὸν μετὰ τὴν ἀγγελικὴν ἔκφρασιν— ὅσα
μέχρι τῶρα ἐξεθεσεν ὁ καλὸς ἀδελφός, περὶ νοερᾶς προσευχῆς, ἀποτε-
λοῦν μόνον τὸν προθάλαμόν της. Ἀκολουθεῖ ἡ ἀρνητικὴ ὁδὸς τῆς κα-
θάρσεως τῆς καρδίας ἀπὸ τῶν ψεκτῶν παθῶν, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν τὰς
φωλεὰς τῶν νοητῶν ὄψεων. Καὶ ὕστερα ἀπὸ μὲθον καὶ χρόνον ἀπροσ-
διόριστον— κατ' ἀναλογίαν μετὰ τὴν ἐσωτερικὴν κατάστασιν τοῦ ἀθλοῦ-
ντος, δηλαδὴ τὴν ἔκτασιν καὶ τὴν ἔντασιν τῆς ἐμπαθείας, ἀλλὰ, κυρι-
ώτερα, ἀπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος— ἀνατέλει "φωσφόρος
ἐν τῇ καρδίᾳ", τὸ γλυκύτατον φῶς τῆς χάριτος ἢ, ἀκριβέστερον, φεγ-
γοβολεῖ τὸ ὑπὸ τῶν νεφῶν τῶν παθῶν καλυπτόμενον τέως θεῖον φῶς
, ὅπερ ἐλάβομεν ἐν τῷ ἁγίῳ βαπτίσματι... Καὶ τότε... "ὦ τότε! "ὦ
φῶς ἀληθινόν, φῶς θαυμαστόν, φῶς ὑπερῦμνητον, τὸ φωτίζον τοὺς ὀφθα-
λμοὺς τῶν Ἀγγέλων. Ἴδου βλέπω, εὐχαριστῶ σοι. Ἴδου τὸ φῶς τοῦ οὐ-
ρανοῦ ὄρω· ἄνωθεν· ἐλλάμπει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς διανοίας μου ἀκτίς
ἀπὸ τοῦ φωτός τοῦ προσώπου σου, εὐφραίνουσα πάντα τὰ ὀστέα μου. Αὐ

8 Ξησον δέομαι τὸ εἰς ἐμέ λαμπρον φῶς, πλάτυνον τοῦτο δέομαι, πλάτυνον. Τί τὸ τὴν καρδίαν μου φλογίζον πῦρ; Τί εἶναι αὐτὸ τὸ ὁποῖον αἰσθάνομαι; Τί φῶς εἶναι αὐτὸ, ὅπερ ἀκτινοβολεῖ τὴν καρδίαν μου; Ὡ φῶς, αἰεὶ καῖον καὶ μὴ σβεννύμενον, ἀναφὸν με..."

Ἰδοῦ, ἀδελφοί μου, εἶπα ἀπευθυνόμενος εἰς τοὺς λαϊκοὺς συν-εκδήμους μου, ὅσα ἐνθυμοῦμαι φωτωνυμικὰ καὶ ἐρωτικὰ λόγια ἐνὸς ἀγγίου, ποῦ ἔζησε τὸ θεῖον φῶς εἰς τὴν καρδίαν του διὰ τῆς ἱεράς & ἑσωτερικῆς προσευχῆς... Καὶ σταμάτησα διὰ νὰ δώσω καιρὸν νὰ ἀπολαύσωμεν ἐν σιωπῇ τὸ ὠραῖον αὐτὸ κείμενον...

—Τί θαυμάσιον, εἶπε μετ' ὀλίγον ὁ ὑφηγητῆς Γ., πόσον εἰλικρινές καὶ ἀληθῶς ἅγιον αὐτὸ, ποῦ ἀπομνημονεύσατε, πόσον βαθεῖται καὶ ὄντως ἐν Πνεύματι ἐμπειρῆται. Αὐτὴ ἡ ψυχὴ, ποῦ ἐδοξολόγει μὲ τὰς ἱεράς φωνάς τῶν θείων πῶθων τῆς καὶ ἐμαρτύρει τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ ἐν ἑαυτῇ, ἀσφαλῶς διετέλει ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἀκτίστου φωτός, ὅπερ ἀποτελεῖ ἀποκλειστικὴν δόξαν τῆς Ὁρθοδοξοῦ Ἐκκλησίας. Καὶ ὑποθέτω, ὅτι ὑπὸ πρῶτον τοῦ ἀδημιουργήτου τούτου φωτός, ὅπερ τόσον βαθεῶς ἠσθάνετο ἡ ἀγία αὐτῆ ψυχὴ, ἡ Ὁρθοδοξία εὐαγγελίζε-ται κατὰ τὸν ἀποτελεσματικώτερον τρόπον τὴν λυτρωτικὴν Σάρκωσιν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν κόσμον. Φρονῶ, ὅτι πλεον δυναμικὴ ἐξαγγελία τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὸν σύγχρονον ἄνθρωπον, ἀπὸ τὴν ὀλόφωτον ἀγιοδοτη-τα δὲν ὑπάρχει...

—Ἐάν ἡ Ὁρθοδοξία ἔχει τοιοῦτους πνευματικοὺς θησαυροὺς, παρετήρησεν ὁ φιλόλογος, αὐτὸ σημαίνει ὅτι εὐρίσκεται ὑπεράνω ὄλων τῶν παρὰ κλασσικοῦς "σεμνῶν", ἀλλὰ καὶ ὄλων τῶν γοητειῶν τοῦ παγανισμοῦ καὶ τῶν ψευδομυστικισμῶν. Ὁ εἰλικρινῶς ἐρωτικὸς παλμὸς τῆς ψυχῆς, ποῦ ἔγραφε τὸ κείμενον αὐτὸ, ὁ ἑσωτερισμὸς του, ὁ τόσον ἀνθρώπινος καὶ θεῖος στόνος, ἀλλοτριωμένης ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς μεταιδιότητος καρδίας, οὐδαμοῦ τῶν κλασσικῶν φιλολογικῶν δοκιμῶν συναντᾶται. "Ἄλλωστε, τὸ μεταφυσικὸν περιεχόμενον του καὶ ὁ καθολικῶς ἐμπειρικός χαρακτήρ του, τὸ τοποθετοῦν ἐπάνω ἀπὸ τὰς ὑποκειμενικὰς φαντασιώσεις ὄλων τῶν κλασσικῶν, οἱ ὁποῖοι κυριολεκτικῶς μυθολογοῦν κουραστικώτατα, ὅπως καὶ πλεῖστα σημερινὰ βιβλία...

—Σὰς προεκάλεσε τὴν ἐντύπωσιν ἡ ἐρωτικὴ πρὸς τὸν Θεὸν ἐξομολόγησις ἐνὸς ἀγγίου Πατρός, εἶπεν εἰς ἀδελφὸς τῆς συνοδείας, ὥστε νὰ φθάσετε εἰς ὑπερβολάς, ὡς νομίζω. Αὐτὸ θὰ ἡδύνασο κανεῖς ἀμέσως νὰ ἀντιληφθῇ, ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία μας εἶναι κεκορεσμένη ἀπὸ πνευματικὰς ἐμπειρίας ὑψηλῆς κλάσεως, ἐλάχιστον δεῖγμα τῶν ὁποῶν ἀποτελεῖ τὸ ἐνθουσιάζαν ὑμᾶς μικρὸν κείμενον, ἔάν εἶχε προσω-πιλὴν πεῖραν...

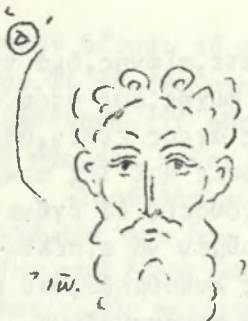
Ἄλλὰ τὸ ζήτημα δὲν εἶναι αὐτὸ. Τί θὰ ἐλέγατε, αἴφνης, διὰ τὴν 9
 ὀδυνηρὰν ἀσκησιν καὶ τὸν δραματικὸν ἀγῶνα τῆς ψυχῆς, ἕως οὗτου κα-
 ταστῆ δεκτικῆ τῆς μεθεκτικῆς θείας ἐλλάμφεως; Ἐἷς ἅγιος εἶπεν, ὅτι,
 "Ἐάν ὁ Θεὸς ἀπεκάλυπτεν, ἐξ ἀρχῆς, ὅλας τὰς θλίψεις καὶ τὰς πικρί-
 ας, ἐκ τοῦ πολέμου μὲ τὰ πάθη καὶ τὸν διάβολον, οὐδεὶς θὰ ἐγένετο
 Μοναχός; Ἐφάντασθητε, λοιπόν... "Ὅλοι, βεβαίως, ποθοῦμεν νὰ εἰσέλθω -
 μεν εἰς τὸ θεῖον φῶς τῆς Ἀναστάσεως. Πόσον ὄμως λυπούμεθα, ὅτι εἶ-
 ναι "στενὴ καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδός" καὶ ὀφείλομεν προηγουμένως νὰ
 "σταυρώσωμεν τὴν σάρκα σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις" ὧ.

Σεῖς ἐνομίσατε, ἀδελφοί, προσέθεσεν ὁ Μοναχός, ὅτι ἡ νοερὰ ἐ-
 νέργεια τῆς θείας προσευχῆς, εἶναι εἶδος τι μαγικῆς πράξεως, διὰ
 τῆς ὁποίας ἐνοούμεθα μὲ τὸν Θεόν. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἀντιληφθῆτε, ὅτι νο-
 ερὰ προσευχὴ σημαίνει ἐλευθέραν, ἀπὸ τὰς ἐνεργείας τῶν παθῶν, κί-
 νησιν τοῦ νοῦ, ἢ ἑποία, ἐφ' ὅσον εὐρισκόμεθα εἰσέτι εἰς τὸ στάδιον
 τῆς καθάρσεως, ἀποτελεῖ μίαν δυναμικὴν, πλὴν βοηθητικὴν ἀσκητικὴν
 πράξιν. Καὶ ὅπως εἶπεν ὁ ἀδελφός Ν., ἡ νοερὰ προσευχὴ διὰ νὰ ἀπο-
 δώσῃ πνευματικούς καρπούς, ἀπαραιτήτως πρέπει νὰ πλαισιωθῆ μὲ ὅ-
 λας τὰς ἐντολάς τοῦ Χριστοῦ καὶ μὲ τὴν καθιερωμένην ἀσκητικότη-
 τα. Χωρὶς αὐτάς τὰς προϋποθέσεις, ἡ προσευχὴ ὄχι μόνον ἀποβαίνει
 ἄκαρπος καὶ ἔνοχος, ἀλλὰ δημιουργεῖ κατάλληλον ἕδαφος πλάνης. Ἐ-
 πομένως τὸ κείμενον, ποῦ ἠκούσατε, ἀποτελεῖ τὸ ἐκκελισμα τῆς ἀγά-
 πης πρὸς τὸν Θεόν, ἀπὸ μίαν ψυχὴν ἐλλαμφθεῖσαν ὑπὸ τοῦ θείου φω-
 τός, ἐντός τῆς περιοχῆς τῆς χάριτος, καθ' ὃν χρόνον ἡ ψυχὴ διανύει
 τὸ δεύτερον στάδιον τῆς "πληρώσεως", ἐνῶ τὸ πρῶτον τῆς "κενώσεως"
 εἶναι πλήρες μόχθου καὶ αἱματωμένων ἰδρώτων & ὀδυνηροῦ κλαυθμοῦ

- Ἐγὼ προσωπικῶς δὲν ἀμφέβαλλα περὶ τούτου, εἶπεν ὁ ὑφηγή-
 τῆς Γ. καὶ δὲν δύναμαι παρὰ νὰ συμφωνήσω μὲ ὅσα εἶπατε. Ἀλλὰ ἡθέ-
 λαμεν νὰ μᾶς εἴπῃ ὁ καλὸς πατήρ Ν., μὲ τὴν διακρίνουσαν καλωσύ-
 νην του, κἀπως μεθοδικῶς, περὶ τῶν δύο αὐτῶν σταδίων τῆς προσευ-
 χῆς καὶ γενικῶς νὰ μᾶς δώσῃ ἀναλυτικῶς τὴν προβληματολογία τῆς

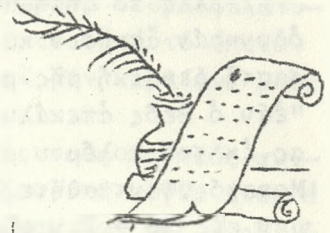
- Ἐὐχαρίστως, ἀπεκρίθη ὁ νέος μετὰ συστολῆς, ἐφ' ὅσον ἔχω τὴν
 ἄδειαν τοῦ Γέροντός μου. Προκειμένου περὶ τῆς νοερᾶς προσευχῆς,
 δύναμαι νὰ εἴπω ὅτι, "ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ κόπος" καὶ ὅπως ἔφαλλεν ὁ προ-
 φῆτης Δαβίδ, "τοῦτο κόπος ἐστὶν ἐνώπιόν μου ἕως οὔ εἰσέλθω εἰς τὸ
 ἁγίαστήριον τοῦ Θεοῦ". Πράγματι ἡ νοερὰ προσευχὴ συναντᾷ ἀντίστα-
 σιν, κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὴν ψυχοπνευματικὴν κατάστασιν τοῦ ἀγωνι-
 ζομένου νὰ προσευχηθῆ. Ἐάν ὁ νοῦς εἶναι δεδουλωμένος εἰς τὰς κο-
 σμικὰς ἐπιθυμίας, εἶναι προφανές ὅτι ἔχει δημιουργήσῃ εἰς τὴν ψυ-
 χὴν ἀντιπνευματικὰς διαθέσεις, ἀντιπροσευχητικὰς. - Ἐρημίτης Χ.

ΓΡΗ
ΓΟ
ΡΙ
?

Παλαμῶς

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝ ΜΟΝΑΖΩΒΑΙΣ
ΣΕΜΝΟΤΑΤΗΝ ΖΕΝΗΝ, ΤΩ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ
ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΓΡΗΓ. ΤΩ ΠΑΛΜᾶ

Διότι δύναται κανείς νά εἶναι θεληματικῶς ἀκτῆμων καί, ἐξωτερικῶς, ταπεινός καί ἐγκρατής, ἀλλά αὐτά νά γίνωνται δι' ἀνθρώπυ πίνην ὁδξαν. Αὐτός, λοιπόν, δέν εἶναι πτωχός τῷ πνεύματι. Διότι ἡ ὑπόκρισις γεννᾶται ἀπό τήν οἴησιν. Καί ἡ οἴησις εἶναι ἀντίθετος ὁ λοτελῶς τῆς ἐν πνεύματι πτωχείας. Ἐκεῖνος δέ, πού ἔχει πνεῦμα ταπεινόν, μετριόφρον καί συντετριμμένον, εἶναι ἀδύνατον νά μή φαίνεται καί ἐξωτερικῶς ὁ πλοῦτος τῆς ταπεινώσεώς του. Διότι θεωρεῖ ὁ τοιοῦτος τόν ἑαυτόν του ἀνάξιον νά δοξάζεται, νά ἔχη πλοῦτον καί ἄνεσιν. Καί αὐτός ὁ μακαριστός παρὰ τῷ Θεῷ πτωχός, ὁ θεωρῶν τόν ἑαυτόν του ἀνάξιον διὰ τιμάς καί σωματικῆν ἄνεσιν, εἶναι ὄντως ἐν πληρότητι πτωχός, ἐν πνεύματι καί πενία. Διὰ τοῦτο καί ὁ Εὐαγγελιστής Λουκᾶς εἶπε, "Γαάρριοι οἱ πτωχοί", χωρὶς νά προσθήσῃ "τῷ πνεύματι". Καί αὐτοί εἶναι πού ἤκουσαν, ἠκολούθησαν καί ἐμιμήθησαν ἐν τελῶς τόν Υἱόν τοῦ Θεοῦ, λέγοντάς "μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶτος εἰμι καί ταπεινός τῆ καρδίᾳ, καί εὐρήσατε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν". Δι' αὐτό καί αὐτῶν εἶναι "ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν". Διότι εἶναι "συγκληρονόμοι Χριστοῦ".

Ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ εἶναι τριμερῆς καί διακρίνεται εἰς τρεῖς δυνάμεις, τὸ λογιστικόν, τὸ θυμικόν καί τὸ ἐπιθυμητικόν καί ἐπειδὴ νοσεῖ καί εἰς τὰ τρία αὐτά μέρη, ὁ Χριστός θέλων νά τήν θεραπεύσῃ ἤρχισεν, ὡς εἶναι ἐπόμενον, ἀπό τὸ τελευταῖον, δηλαδή ἀπό τήν ἐπιθυμίαν. Διότι ἐκεῖνο πού ἀνάπτει τόν θυμόν εἶναι ἡ ἐπιθυμία, ἥτις δέν ἵκανοποιεῖται. "Ὅταν δέ ἡ ψυχὴ νοσεῖ κατὰ τὸ ἐπιθυμητικόν καί τὸ θυμικόν, τότε καί ἡ διάνοια λειτουργεῖ μὴ ὑγιῶς. Ποτέ δέ δέν θά ἰαθοῦν τὸ θυμικόν καί τὸ λογιστικόν, εἰάν δέν ἰαθῆ προηγουμένως τὸ ἐπιθυμητικόν. Ὡσαύτως καί τὸ λογιστικόν δέν θά λειτουργήσῃ λογικῶς, εἰάν πάλιν δέν θεραπευθοῦν τὸ θυμικόν καί τὸ ἐ-

πιθυμητικόν. Ἐάν ἐξετάσῃ κανεῖς θὰ εὕρῃ ὅτι, ἡ φιλοκτημοσύνη εἶ- 11
ναι ὁ πρῶτος πονηρὸς καρπὸς τοῦ ἐπιθυμητικοῦ. Ἡ φιλοκτημοσύνη δὲ
δέν γεννᾶται ἀπὸ τὰς ἐπιθυμίας τῶν ἀνθρώπων, διὰ νὰ ἔχουν τὰ πρὸ
τὸ ζῆν, τὰς ὁποίας ἔχομεν ἐκ φύσεως. Ἡ φιλοκτημοσύνη, ὡς φιλαργυ-
ρία, γεννᾶται ἀργότερα, ἀπὸ τὴν παιδικὴν σχεδὸν ἡλικίαν. Ὡς ἐκ το-
του ἀποδεικνύεται, ὅτι δέν ἔχει τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τὴν φύσιν, ἀλλὰ ἀ-
πὸ τὴν κακὴν προαίρεσιν. Καὶ δικαίως ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ὠνόμασε
τὴν φιλαργυρίαν "ρίζαν πάντων τῶν κακῶν". Διότι ἡ φιλαργυρία συμ-
βαίνει νὰ γεννᾶ τὰ ἐξῆς κακὰ ἀνελεημοσύνας, καπηλείας, ἀρπαγᾶς, ἀ-
δικίας καὶ μὲ ἕνα λόγον κάθε εἶδος πλεονεξίας, τὴν ὁποίαν ὁ Παῦ-
λος ἐχαρακτήρισεν ὡς "δευτέραν εἰδωλολατρίαν".

"Ἀλλὰ κακὰ, πού δέν γεννῶνται ἀπὸ τὴν φιλαργυρίαν, ἐν τοῦ -
τοις αὐτῇ τὰ τρέφει καὶ ἐξ αἰτίας αὐτῆς ὑπάρχουν. Αὐτὰ δὲ ὅλα τὰ
τῆς ἡ, ὅσα γεννῶνται ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τὴν ὕλην, εἶναι πάθη ψυχῆς, ἡ ὁ-
ποία στερεῖται θερμότητος πρὸς ἀγαθοεργίαν. Πάντως αὐτὰ τὰ πάθη,
πού γεννῶνται ἀπὸ τὴν κακὴν προαίρεσιν, θεραπεύονται εὐκολώτερα,
ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐκ φύσεως.

Τὰ πάθη τῆς φιλαργυρίας καθιστᾷ δυσἀπόβλητα ἢ ἀπιστία εἰς
τὴν πρόνοιαν τοῦ Θεοῦ. Διότι ἐκεῖνος πού δέν πιστεύει εἰς τὴν θ.
πρόνοιαν, στηρίζεται εἰς τὰ χρήματα, καὶ ἐνῷ ἀκούει τὸν Κύριον νὰ
λέγῃ· "εὐκοπώτερον ἐστὶ κάμηλον διὰ τρυπήματος ῥαφίδος εἰσελθεῖν
ἢ πλοῦσιον εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν", αὐτὸς, χωρὶς νὰ λαμβά-
νῃ ὑπ' ὄψιν βασιλείαν καὶ μάλιστα βασιλείαν οὐράνιον καὶ αἰώνιον
,ποθεῖ πλοῦτον γήινον καὶ ἀσταθῆ. Αὐτὸς ὁ πλοῦτος εἶναι τοιαύτης
φύσεως, ὥστε ὅσοι τὸν ποθοῦν, νὰ βλάπτωνται εἰς τὴν ψυχὴν, ἔστω &
ἂν δέν τὸν ἔχουν. Καὶ ὅπως λέγει ὁ Παῦλος, "οἱ βουλομένοι πλουτεῖ
ἐμπίπτουσιν εἰς πειρασμοὺς καὶ παγίδας τοῦ διαβόλου". Ἀλλὰ & ὑ-
πάρχων ὁ πλοῦτος φαίνεται ὡς ἀνυπαρκτος. Διφοῦν τὸν πλοῦτον αὐ-
τοῦ πού τὸν στεροῦνται, διότι δέν γνωρίζουν τὴν μηδαμινότητά του

Ὁ κακὸς αὐτὸς ἔρως τοῦ πλοῦτου δέν προέρχεται ἀπὸ τὴν
κατάστασιν τῆς πτωχείας, ἀλλὰ ἡ πτωχεῖα προέρχεται μᾶλλον ἀπὸ ἔ-
ρωτα πλουτισμοῦ. Καὶ ὁ ἔρως αὐτὸς γεννᾶται ἀπὸ ἀφροσύνην, δι' αὐτὸ
καὶ ὁ πλοῦσιος τοῦ Εὐαγγελίου θέλων νὰ κατεδαφίσῃ τὰς ἀποθήκας &
νὰ οἰκοδομήσῃ μερίζοντας, δικαίως ἐχαρακτήρισθη ὡς ἄφρων ὑπὸ τοῦ Ἰ-
ησοῦ καὶ κοινοῦ Δεσπότη. Καὶ δέν εἶναι ἄφρων ἐκεῖνος, ὅστις, χάρι-
τοῦ ἀνωφελοῦς πλοῦτου του προδίδει τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς του &
ἀποβαίνει οὕτως ἄσοφος; Διότι λέγει ὁ Κύριος, "ὅτι οὐκ ἐν τῷ πε-
ρισσεύειν τινὶ ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ".

(συνεχίζεται) Ἐναῶων Ο.

" Η ΑΙΡΕΣΙΣ ΤΟΥ FILIOQUE "

Εἶναι ὁ τίτλος τοῦ νέου ὀγκώδους βιβλίου, πού ἐχάρισεν εἰς τήν Ἐκκλησίαν, μετὰ τοὺς δύο τόμους " Ὁρθοδοξία καί Παπισμός ", ὁ φιλοπονώτατος π. Σπυρίδων Μπιλάλης, ζήλω φείψ κινούμενος.

Εἰς τήν καταλυτικὴν σύγχυσιν τῶν τελευταίων ἐτῶν, ὁ π. Σπυρίδων ἔκαμε τήν εὐστοχωτέραν ἐκλογὴν προσφορᾶς πρὸς τήν πολυμομένην Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν.

Μέ κόπους πολλοὺς καί μέ ἔντασιν πολεμιστοῦ, εἰς ἐλάχιστον χρονικόν διάστημα παρέδωσεν εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων Ὁρθοδόξων, ἐξαίσια ἔργα, τρεῖς μεγάλους τόμους, πυξία Ὁρθοδοξίας, στήλαι Διαθήκης, θυρεοὶ πίστεως, μάχαιραι τοῦ Πνεύματος,

Τὰ βιβλία αὐτὰ δέν " κρίνονται ". Μόνον παρουσιάζονται & συνιστῶνται ἐνθέρμως εἰς τοὺς πιστοὺς πρὸς στηριγμόν των ἐν τῇ Ὁρθόδοξῳ πίστει καί διὰ νά εἶναι " ἔτοιμοι πρὸς ἀπολογίαν παντί τῳ αἰτιοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος... ".

Ἄλλὰ ποῖαν κρίσιν νά ἐκφέρῃ κανεῖς εἰς ἓν βιβλίον, ὡς " Ἡ αἵρεσις τοῦ FILIOQUE ", ὅταν τό βιβλίον αὐτό ἀποτελεῖ μίαν ἐπιμελῆ ἀνθολόγησιν ἀπὸ τοὺς Πατερικοὺς λειμῶνας καί συνοφίξει ὅλην σχεδόν τήν γραμματεῖαν περὶ τοῦ αἰρετικοῦ FILIOQUE;

Χάρις τῷ Θεῷ, ἡμεῖς ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ δέν " φιλοσοφοῦμεν Ἀριστοτελικῶς, ἀλλὰ θεολογοῦμεν ἀλιευτικῶς! Ἐπηρειζόμενοι εἰς τὰ θεοπαράδοτα λόγια, εἰς τήν Πατερικὴν Παράδοσιν. " Ἄλλοι κεκοπιάκασι καί ἡμεῖς εἰς τόν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθαμεν! "

Εἰς τήν Ὁρθοδοξίαν δέν ἔχουν θέσιν οἱ στριφνοὶ " θεολογικοὶ " συλλογισμοί, ὕστερα ἀπὸ τήν ἀφθονίαν τῶν Πατερικῶν θεολογικῶν θησαυρῶν, πού ἀποτελοῦν τήν βάσιν τῆς " ἀποδεικτικῆς θεολογίας ", ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται ἡ Ὁρθοδοξία.

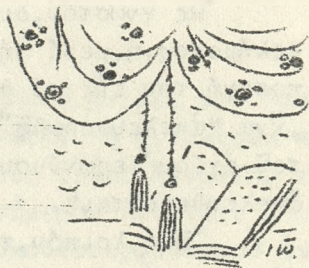
Καί ὁ π. Σπυρίδων, προκειμένου νά παρουσιάσῃ τήν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, περὶ τῆς προσθήκης εἰς τὸ Σύμβολον τῆς Πίστεως, ἤκουσε τόν Συμεών Θεσσαλονίκης: " Εἰ χάρις ἔστι σοι τοῦ λέγει, Χριστόν ἐπικαλεσάμενος, ἐκ τῶν τοῖς ἁγίοις πεπονημένων κατὰ τῆς αἰρέσεως λέγε. Οὐδέν γάρ ὁ μὴ εἰρήκασιν οἱ Πατέρες. Ἐπεὶ καί πῶς αὐτοῖς ὁ κατὰ τῶν αἰρέσεων ἀγών γέγονε καί συνεργεῖα τοῦ ἀγίου Πνεύματος νενικήκασι ταύτας καί τὰς δόξας αὐτῶν ψευδεῖς ἀπεψήναντο! " Καί οὕτως ἡ Ὁρθοδοξία ἐκφράζεται Ὁρθοδόξως διὰ τοῦ ὑπ' ὄφιν βιβλίου, ὅπερ ἀποτελεῖ τόν Α' τόμον.

Μέ τὰς πρεσβείας τῶν Πατέρων καί τὰς προσευχὰς τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας ἀναμένομεν καί τόν Β' τόμον. θ.μ.δ.

Περὶ τῆς Ὁρθοδόξου Μοναχισμῶς

αὐτὸς ὁ Μακαριώτατος κ. Ἱερώνυμος προσέθεσεν." Ἡ Ἐκκλησία τιμᾷ ἀμφοτέρους. Ἀπαράδεκτος εἶναι ὁ ἐγκεντρικὸς τρόπος ζωῆς. Ἐχει δὲ σημασίαν τὸ νὰ ζῆ κανεὶς ὀλοκληρωτικῶς τὴν ἔννοιαν τῆς ἀφιέρωσης καὶ νὰ ἀγωνίζεται διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τοῦ ἀπὸ τὰς κακίας. Νὰ καλλιεργῇ τὰ τάλαντα, ποῦ τοῦ ἐνεπιστεύθη ὁ Θεός. Νὰ ἀναζητῇ πάντοτε, τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου. Ἡ νέκρωσις τοῦ ἐγὼ καθιστᾷ τὴν ἀφιέρωσιν ὄντως ἀφιέρωσιν. Καὶ ἡ νέκρωσις τοῦ ἐγὼ εἶναι ἀπαραίτητος καὶ διὰ τὰς δύο μορφὰς τοῦ Μοναχισμοῦ. Διότι ἡ ἀπάρνησις τοῦ ἐγὼ καὶ ἡ ἐξάσκησις τῆς ἀγάπης εἶναι ἀπαραίτητοι προϋποθέσεις τῆς ἠθικῆς τελειότητος καὶ τῆς θεώσεως, ὅπου πρέπει νὰ φθάσῃ πᾶς Μοναχός..."

Ὁ Μακαριώτατος, ὡς Ποιμὴν τῆς Ἐκκλησίας, βλέπει τὸ θέμα τοῦ Μοναχισμοῦ, ὄχι μόνον κατὰ τὴν ἐκάστου προσωπικὴν ἔφεσιν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὴν ἀπαραίτητον συνάρτησιν τῆς ὠφελείας ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ δηλοῖ μὲν ὅτι, σέβεται ὅλας τὰς ροπὰς. Ἀλλὰ καὶ προεκτείνεται ἔτι πλέον. Δέχεται ἐκ τῶν προτέρων ὡς θεμιτὴν ὄχι μόνον τὴν ὑπαρξιν μορφῆς δραστηριότητος ἐν τῷ Μοναχισμῷ, ἀλλὰ καὶ τὴν θεωρεῖ ὡς ἀναγκαίαν διὰ τὸ καλὸν τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὸν ὄρον, ὡς εἶπεν, ὅτι δέν ὑπηρετεῖται, οὕτως, ὁ ἐγκωσμός ἀλλ' ὁ Θεός.

Ἐξ ἀπόψεως Ἐκκλησιολογικῆς καὶ Ποιμαντικῆς, ἐν τῇ περιοχῇ τῶν ὁποίων ἀναγνωρίζονται πᾶσαι αἱ μορφᾶι πνευματικῆς ζωῆς, αἱ ἀνωτέρω διατυπωθεῖσαι ἰδέαι ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου εἶναι ἀναμφιβόλως ἄφογοι. Ἀπὸ τὴν πλευρὰν ὅμως τοῦ Παραδοσιακοῦ Μοναχισμοῦ, τίθενται ὑπὸ ἔλεγχον, διὰ τῶν Πατερικῶν κριτηρίων.

Ἐάν ὁ Μοναχικὸς βίος καταστοχάζεται τὴν τελειότητα & οἱ διεποντες αὐτὸν κανόνες ζωῆς προσδιορίζουν σταθερὸν σκοπὸν ὡς & μόνιμα μέσα, τότε ἡ παρέκκλισις ἐξ αὐτῶν, ἀσφαλῶς θὰ ὀδηγήσῃ εἰς ἀναπόφευκτον νόθευσιν.

Τὸ τρίπτυχον τῆς Μοναχικῆς Ὁμολογίας.

"Ἄς ἐξετάσωμεν τὸ τρίπτυχον τῆς Μοναχικῆς Ὁμολογίας, ὅπερ συνίσταται εἰς τὴν ὑπακοήν, τὴν παρθενίαν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην.

Ὡς γνωστόν, διὰ τῆς ὑπακοῆς σκοπεῖται ἡ νέκρωσις τοῦ ἰδίου θελήματος, ἢ, μετὰ τὴν ἀπαλλαγὴν του ἀπὸ τὰς ἐμπαθεῖς ἐνεργείας, ὑποταγῆ του εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἢ δουλωσίς του εἰς τὸν Χριστὸν, ἵνα "ἀπελευθερωθῆ" τελείως ἐκ τῶν ψυχικῶν παθῶν, κατὰ τὸν λόγον τοῦ ἁγίου Ἰερωνύμου: "Ὅσον τις δουλοῦται τῷ Χριστῷ, τοσοῦτον καὶ ἀπελευθεροῦται".

Ἦδη, λοιπόν, τίθεται ἐν πρόβλημα. Ἐάν ὁ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ὁσίας νεκρώσεως τοῦ κακοῦ θελήματος του εὐρισκόμενος Μοναχὸς, ἐπιθυμήσῃ νὰ δράσῃ ὑπὲρ τοῦ πλησίον ἢ νὰ ἀναλάβῃ ποικίλας πρωτοβουλίας, ποῖος θὰ βεβαιώσῃ ὅτι ὀρθῶς ποιεῖ, ὅτι διὰ τούτου ὑπηρετεῖ, ὡς αὐτὸς ἐπιθυμεῖ, τὸν Θεὸν καὶ οὐχὶ τὰ πάθη του; Διότι συμβαίνει καὶ τοῦτο. Δηλαδή νὰ ὑπηρετῶμεν τὸν ἐμπαθεῖ ἑαυτὸν ἐνῷ ἔχομεν τὴν ἰδέαν ὅτι ὑπηρετῶμεν τὸν Θεόν, τὴν Ἐκκλησίαν, τὸν πλησίον. Καὶ ἐνῷ ἔχομεν ἐνεργοῦντα τὰ πάθη τῆς οἰήσεως, τῆς κενοδοξίας καὶ τῆς ὑπερηφανείας, ἀναλαμβάνομεν ἀγῶνας, διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς ἡθικῆς καταστάσεως τῶν ὁμοπίστων ἢ ὑπὲρ τῆς "κινδυνευούσης" Ὁρθοδοξίας, λησμονοῦντες τὸ Ἀποστολικόν: "Πέποιθας τε σεαυτὸν ὁδηγὸν εἶναι τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτὴν ἀφρόνων..." (Ρωμ. β' 19-24). Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς εὐρίσκεται ὁ κίνδυνος. Διότι ἐν λήθῃ διατελοῦντες τῆς προσωπικῆς συμφορᾶς, ὅτι ἡ ψυχὴ μας περιφέρει τὴν κόλασιν, ἡμεῖς δὲ σέμνωσ σεμνυνομεθα ὡς ἡρακλεῖς τῆς Ἐκκλησίας. Πόσον δὲ πάσχει ἡ ἀγιωτάτη Ἐκκλησία μας ἀπὸ τοὺς ὑπηρετάς της τούτους, κληρικούς & λαϊκούς, περιπτὸν νὰ λεχθῆ ἔνταῦθα.

Λοιπόν, ποῖον τὸ κριτήριον, ὅτι ὄντως ὑπηρετοῦμεν τὸν Θεόν, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὄχι τὰ πάθη μας, τὰ ὁποῖα κατὰ τὸν ἅγιον Ἰσαὰκ τὸν Σύρον, "ἡ διακονία ἐγείρει πρὸ καθάρσεως"; Βεβαίως, ὁ Ἰακωβίτης, ἀπαντᾷ διὰ τοῦ παρατεθέντος κειμένου. Θὰ ἦσαν ὅμως, φρονούμεν, κατοχυρωμένα πληρέστερον αἱ θέσεις του, ἐάν ὡς ἄριστον μέτρον κρίσεως ὑπεδεικνύετο ὁ ἔμπειρος πνευματικὸς πατήρ, ὅστις θὰ εἶχε καὶ τὸν τελευταῖον λόγον, πρὸ τῆς ἀναλήψεως κοινωνικῆς διακονίας ὑπὸ τοῦ Μοναχοῦ, ἐρευνημένου ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν του κατάστασιν, ἐν σχέσει πρὸς τὰ πάθη, ἅτινα ἀνάγονται εἰς τὸ θυμικόν, τὸ ἐπιθυμητικόν καὶ τὸ λογιστικόν καὶ τὰ ὁποῖα προϋποτίθενται διὰ τοῦ τριπτύχου τῆς Μοναχικῆς Ὁμολογίας.

Πάντως πρὸ ἡμῶν κεῖται ἡ διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων περὶ Μοναχισμοῦ. Καὶ δέν εἶναι ἀκίνδυνον νὰ παραθεωρήσωμεν ὅσα ἔγραψαν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι, ὡς πρὸς τὰ πάθη τῆς ψυχῆς, τὰς ἀρετάς, διὰ τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν καὶ γενικῶς διὰ τὰ πλαίσια, ἐντός τῶν ὁποῖων ὁ Μοναχὸς δικαιοῦναι τὴν ἰδιότητά του ὡς ὁδοῦ τελειότητος.

Μοναί 'Ιεραποστολικαί.

Θά ἠδύνατο νά παρατηρηθῆ ὡσαύτως, ὅτι ἡ ἄποφιν τοῦ Μακαριωτάτου, περὶ δημιουργίας Μονῶν ἱεραποστολικῶν ἢ φιλανθρωπικῶν, πιθανόν νά ξενίζει, ἐπειδὴ αὐτῇ ἡ διάκρισις εἶναι ἄγνωστος εἰς τὴν παράδοσιν. Ἐν τούτοις, ὅπως ὑπάρχουν σήμερον καὶ νέα μορφαί εὐσεβοῦς ζωῆς, ἔτσι καὶ ὑπὸ τινος προϋποθέσεις, οὐδαμοῦ ἀντίκεινται εἰς τὸ γνήσιον Ὁρθόδοξον φρόνημα, ὡς φρονοῦμεν, νέα σχήματα Μονῶν. Ἄλλωστε εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Μοναχισμοῦ εἶναι λίαν γνωστά τὰ στοιχεῖα αὐτά. Ἡ διαφορὰ ἐγκείται εἰς τὴν ἀπουσίαν, ὅπως ἤδη προτείνεται, μεθοδικῆς ὀργανώσεως. Πάντως ταῦτα εἶναι καλὰ ὑπὸ τὸν ὄρον, ὅτι τὸ ὑπόβαθρον πάσης δράσεως εἶναι Πατερικόν καὶ ἡ σύμμετρος πρὸς τὰ ἔξω στροφή δέν θ' ἀποβαίνη βλαβερά.

Ἄλλὰ τὰ μὴ "παραδοσιακά" σχήματα Μοναχικῆς ζωῆς, θὰ εἶχον, βεβαίως, δικαίωσιν ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς παραδόσεως, νοουμένης οὐχὶ ὡς παρεξηγημένων μορφῶν, ἀλλ' ὡς μεταμορφουμένης τῆς δυνάμει καὶ ἐνεργείᾳ τοῦ "ἔως ἄρτι" ἐργαζομένου Θεοῦ. Καὶ οὕτως ἄριστα ἡ δύνατο νά εὐσταθήσουν Μοναί μὲ κοινωνικοὺς καὶ ἱεραποστολικοὺς σκοποὺς, ἐνοποιοῦσαι κοινὰς κλίσεις καὶ συγκροτούμεναι ὑπὸ νέων φιλομονάχων μὲ ἐπιστημονικὴν θεολογικὴν κατάρτισιν ἢ ἄλλης ἐπιστημονικῆς ἐξειδικεύσεως.

Δέν ἀγνοοῦμεν, ὅτι εἰσηγήσεις διὰ πᾶν ὡς καινὸν φαινόμενον, γίνονται δεκταί, ὑπὸ πολλῶν, μὲ πολὺν σκεπτικισμόν ἂν ὄχι μὲ καχυποψίας. Ἄλλὰ πρέπει νά ὑπενθυμίσωμεν, ὅτι τὸ θέμα τῶν διακεκριμένων δύο μορφῶν τοῦ Μοναχικοῦ βίου, ἡσυχαστικοῦ καὶ "κοινωνικοῦ", αἰείποτε ὑπῆρξε σημεῖον ἀντιλεγόμενον μεταξὺ τῶν Μοναχῶν. Τυπικὸν παράδειγμα εἶναι ἡ περίπτωσις τῶν ἀγίων Ἀρσενίου τοῦ ἡσυχαστοῦ καὶ τοῦ Μωϋσέως τοῦ αἰθίοπος. Ὁ πρῶτος, ὄχι μόνον δέν ἐδέχετο ἐπισκέπτας, ἀλλὰ ἐξεδίωκε καὶ τοὺς πρὸς αὐτὸν προσερχομένους. Ὁ δεύτερος, ὄχι μόνον περιέτρεχε νά ἐξυπηρετήσῃ τοὺς Μοναχοὺς εἰς τὰς ποικίλας ἀνάγκας των, ἀλλὰ καὶ μετὰ χαρᾶς ἐδέχετο τοὺς ἐπισκέπτας ἐκ τοῦ κόσμου καὶ παρέμενε συνομιλῶν μετ' αὐτῶν. Ἄλλ' οἱ σύγχρονοὶ των Μοναχοὶ εἶχον διχασθῆ εἰς τὴν προτίμησιν, ἄλλοι ὑπὲρ τοῦ ἐνός καὶ ἄλλοι ὑπὲρ τοῦ ἄλλου. Μετὰ ὅμως ἀπὸ τὴν κοίμησιν ἀμφοτέρων, κατόπιν ἐκτενοῦς προσευχῆς, ὁ Θεὸς ἀπεκάλυψεν εἰς τοὺς καλῶς ἐρίζοντας, ὅτι ἀμφοτέροι ἦσαν ἴσοι παρὰ τῷ Θεῷ, ἴσοι εἰς ἀγιότητα καὶ ἴσοι εἰς δόξαν ἐν οὐρανοῖς....

(συνεχίζεται) θ.μ.δ.

(συνέχεια ἐκ τῆς σελ.15)

Ἐπομένως πρέπει νά δεχθῶμεν, ὅτι καί μετὰ τήν κάθαρσιν, τόν-
 φωτισμόν καί τόν ἀγιασμόν τοῦ πιστοῦ, παραμένουν αἱ ἐγγενεῖς &
 ἐπίκτητοι προσωπικά τάσεις του, ὡς "ποικίλα χαρίσματα", ὅποτε ἐ-
 πιβάλλεται ἡ ἐξ ἀνθρωπίνης πλευρᾶς ἀξιοποίησις των. Διό & ὁ Μ.
 Βασίλειος ἀφήνει ἐλευθέραν τήν ἐκλογήν, λέγων: "Ζῆλωσον ἃ θέλει
 ἡ διάκονος ἔσο πτωχῶν ἢ ἐραστής δογμάτων Χριστοῦ". Ἀλλά & ὁ Θε-
 ολογος Γρηγόριος ἀναγνωρίζει ἀμφοτέρας τὰς μορφᾶς ἀφιερώσεως :
 "Πρᾶξιν προτιμῆσεως ἢ θεωρίαν;" Ὀφεις (θεωρία) τελεῶν ἔργον, ἡ δέ
 πλειδῶν. "Ἀμφω μὲν εἰσι δεξιαί τε καί ψίλαι. Σύ, δέ, πρός ἦν πέ-
 φυκας ἐκτείνου πλέον".

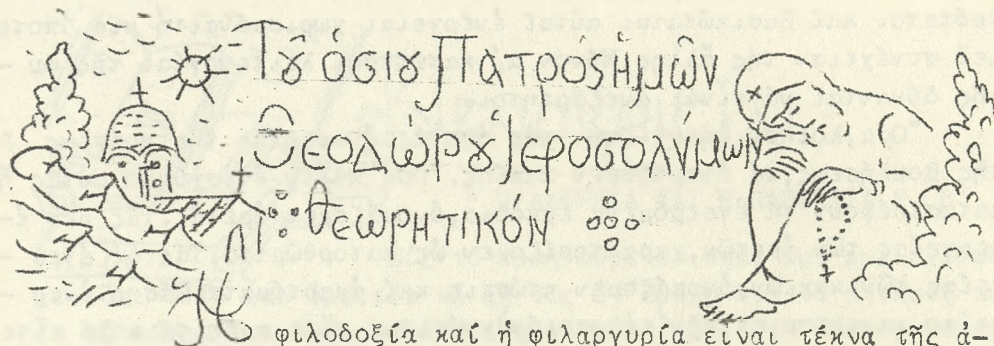
Ἐνταῦθα θά ἐπρεπε νά ἐνθυμηθῶμεν καί τήν ἐκφραστικωτάτην, ἀ-
 πό τόν "Ἐπιτάφιον" εἰς τόν Μ. Βασίλειον, περικοπήν, διά τῆς ὁποι-
 ας μαρτυροῦνται αἱ βαθύτεραι προθέσεις τοῦ ὄργανωτοῦ τοῦ Ἀνατο-
 λικοῦ Μοναχισμοῦ, ὡς "συνάφαντος καί διαζεύξαντος" τὰ Κοινοβιαέγ-
 γύς εἰς τὰς κώμας, ἵνα μήτε τὸ φιλόσοφον ἀκοινωνήτον, μήτε τὸ πρα-
 κτικόν ἀφιλόσοφον".

Ἐάν, λοιπόν, εἰς τὸ ἐκάστου ἐξ ἐλευθερίας δικαίωμα κεῖται ἡ
 ἐκλογή οἵασδήποτε μορφῆς βίου, ἀπό τοῦ γάμου, τῆς ἀγαμίας, τῆς δι-
 ακονίας ἐν κόσμῳ, μέχρι τοῦ ἀναχωρητικοῦ Μοναχισμοῦ ὅλων τῶν τύ-
 πων, τοῦ Κοινοβιακοῦ, τοῦ Κελλιωτικοῦ, τοῦ Σκητιωτικοῦ καί τοῦ Ἡ-
 συχαστικοῦ, διατί νά μή ὑπάρχουν κοινωνικῆς καί ἱεραποστολικῆς
 μορφῆς Μοναί, ὧν ἡ ἀποστολή θά ἀναπτύσσεται ἐντός τῆς Ἐκκλησια-
 στικῆς διδασκαλίας; Καί αἱ ὁποῖαι θά ἀνταποκρίνονται εἰς ἀναλό-
 γους ἐφέσεις ψυχῶν καί νόων, τὰ "τάλαντα" κεκτημένων προσόντων &
 θεῶν χαρισμάτων θά πολυπλασιάζονται, ἀλλά καί θά ἀποκρίνονται
 εἰς τήν ἐπιταγήν τῶν καιρῶν, ἐν συναρτήσει μέ τήν πεῖραν τοῦ πα-
 ρελθόντος, τοῦ αἰεὶ καινοῦ—ἐκ τῆς παρουσίας τοῦ ἀγίου Πνεύματος—
 ὃ ἐστὶν παράδοσις. Θά κατακλείσωμεν τὸ κεφάλαιον τοῦτο, ὑπενθυμι-
 ζοντες τήν Παύλειον ἀξίωσιν: "Τὸν ἀγιασμόν οὐ ἄνευ οὐδεὶς ὄφε-
 ται τόν Κύριον". Ἄνευ τῆς προϋποθέσεως ταύτης οὐδέν ἀγαθόν.

Ἡ ὑπάρχουσα κακέκτυπος Μοναχικῆ ἱεραποστολῆ.

Οἱ καθ' ὑπερβολήν "συντηρητικοί" δέν ἀνέχονται οὔτε ὡς ἕκ-
 φρασιν ἱεραποστολικόν Μοναχισμόν, χωρὶς νά ἔχουν ἀντιληφθῆ, ὅτι
 ἀπό δεκαετηρίδων ὑφίσταται εἰς ὅλας τὰς Τοπικάς Ὀρθοδόξους Ἐκ-
 κλησίας τοιοῦτος Μοναχισμός, δρῶν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν μας. Μό-
 νον, ὅτι ὁ Μοναχισμός οὗτος εἶναι τῆς πλέον ἀντιπαραδοσιακῆς μο-
 ρφῆς. Πρόκειται περὶ τοῦ ἀγάμου καλουμένου Κλήρου. Καί ἐνῶ οἱ ἀ-
 πὸ τελοῦντες τοῦτον εἶναι Μ ο ν α χ ο ῖ, ἐν τούτοις αἱ "Μετάνοιαι"
 τὸς εἶδον μόνον κατὰ τήν ἡμέραν τῆς κουρᾶς των. (συνεχ.) θ.μ.δ.

φιλοδοξία καὶ ἡ φιλαργυρία εἶναι τέκνα τῆς ἀγνοίας. Ἐσπερημμένη ἡ ψυχὴ ἀπὸ πνευματικῆς ἐμπειρίας καὶ ἀγνοοῦσα τὰ ὄντως ἀγαθὰ, εὐκόλως ἐδέχθη τὰ ὑποκατάστατα αὐτά. Ἐπεθύμησε διὰ τοῦ πλοῦτου νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν πτωχεῖαν τῆς, τὴν φιλοδοξίαν καὶ τὴν φιληδονίαν τῆς, ποῦ ἐθεώρησεν ὡς ἀντικειμενικῶς καλὰ. Ἡ δὲ φιλοδοξία δὲν προῆλθεν εἰμὴ ἀπὸ τὴν ἄγνοιαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀληθινῆς δόξης. Διότι ἡ ἄγνοια εἶναι ρίζα πάντων, ὅσων βλάπτουν τὴν ψυχὴν. Ὅταν κατανοήσῃ κανεὶς τὴν ἄκραν εὐτέλειαν τῆς φύσεως τῶν παρερχομένων πραγμάτων, εἶναι ἀδύνατον κατόπιν νὰ στραφῇ εἰς τὴν ἀπόλαυσιν των. Διότι ἡ ψυχὴ οὐδέποτε ἐπιθυμεῖ τὰ φαινόμενα καλὰ. Ἄλλ' ἂν καὶ εἶναι δουλωμένη εἰς τὰς κακὰς συνηθείας, ἐν τούτοις δύναται νὰ τὰς κατανικήσῃ. Πρὶν ἀκόμη ἀποκτήσῃ τὰς κακὰς ἕξεις, ἠπατᾶτο ἀπὸ τὴν ἄγνοιαν, νομίζουσα τὰ γῆινα πράγματα ἄξια ἀπολαύσεως. Ἐπομένως διὰ τῆς γνώσεως δύναται νὰ πτερῶσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ νὰ καταφρονήσῃ, οὕτω, τὰ παρόντα ὡς πολὺ μάταια.

Τί συντείνει, λοιπόν, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ποθοῦμενον ἅγιον τέλος; Διὰ νὰ εἴπω μὲ ἓνα λόγον τὸ πᾶν, ἐν εἶναι τὸ ἔργον, ὅπερ πρέπει νὰ ἔχῃ ἡ ἐν σώματι λογικὴ ψυχὴ· τὸ νὰ ἐπιθυμῇ ὅ, τι ἀναλογεῖ πνευματικόν εἰς τὴν φύσιν τῆς. Ἐπειδὴ δὲ χωρὶς νόησιν, χωρὶς προηγουμένον λογισμόν ἢ βούλησιν δὲν κινεῖται, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ νοοῦμεν πάντοτε τὰ νοητά, διὰ νὰ διεγείρωμεν εἰς ἀγάπην τὴν βούλησιν. Ἄλλωστε αὐτὸ τὸ νοεῖν ὑπάρχει διὰ τὴν βούλησιν καὶ ἡ βούλησις διὰ τὸ νοεῖν. Διότι, ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ πνευματικὴ ἠδονὴ, ποῦ συνιστοῦν τὴν μακαριότητα, ἀναλογοῦν ἡ μὲν πρώτη εἰς τὴν βούλησιν, ἡ δὲ δευτέρα τὴν νόησιν, αἵτινες ἀποτελοῦν καὶ τὴν αἰτίαν τῆς μακαριότητος.

Διὰ τὸν ἐκλεκτὸν χριστιανὸν ἡ μακαριότης ἀρχίζει ἀπὸ τὴν γῆν. Ποία ὅμως ἐκ τῶν δύο, ἡ βούλησις ἢ ἡ νόησις εἶναι προηγουμένη καὶ ποία ἐπομένη, αὐτὸ ἅς τὸ ἐξετάσουν οἱ θέλοντες. Πρὸς τὸ παρὸν ὑπεδείξαμεν τὰς ἐνεργείας αὐτάς. Καὶ τὴν μὲν νόησιν ὀνομάζο

18 μεν θεωρίαν, τὴν δὲ βούλησιν πρᾶξιν. Ἀδύνατον δὲ νὰ εὑρεθοῦν αἰὰ κρότατοι καὶ βασικώτατοι αὐταὶ ἐνέργειαι χωρισμένα· ἢ μίᾳ ἀποτελεῖ συνέχειαν τῆς ἄλλης. Μόνον αἱ κατώτεραι λειτουργεῖαι τῆς ψυχῆς δύνανται νὰ εἶναι ἀνεξάρτητοι.

Ὅσα, λοιπόν, ἐμποδίζουν τὰς ἀγαθὰς ἐνεργείας τῆς νοήσεως & τῆς βουλήσεως, τὰ ὀνομάζομεν κακίας. Ὅσα πάλιν ἐνισχύουν αὐτάς ἢ καταστρέφουν τὰ ἐγειρόμενα ἐμπόδια, ὀνομάζομεν ἀρετάς. Τὰς μὲν ἐνεργείας τῶν ἀρετῶν, χαρακτηρίζομεν ὡς κατορθώματα. Τὰς δὲ ἐνεργείας τῶν κακιῶν, ὀνομάζομεν πτώσεις καὶ ἁμαρτήματα. Πάσης ἐνεργείας χαρακτηριστικόν (εἰδοποιόν) γνώρισμα, εἴτε πρὸς τὰ καλὰ εἴτε πρὸς τὸ κακόν, εἶναι ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός, τὸν ὁποῖον θεωροῦμεν ὡς σύνθετον ἐνέργειαν ἐκ νοήσεως καὶ βουλήσεως". (Τέλος)

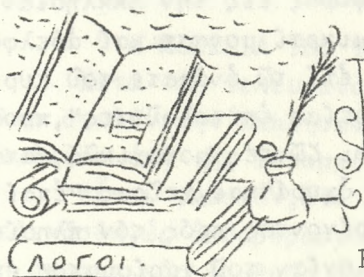
Σύντομον σχόλιον ἐπὶ τοῦ κειμένου

Τὸ "Θεωρητικόν", ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ὁσίου Θεοδώρου τοῦ Ἱεροσολυμίτου—παρ' ὅτι ἠμφεσβητήθη ἡ πατρότης του—(ἴδε ἐν "Ἐκκλησιολογίᾳ" Ἐκκλησιολογία, Σ. Γ. Π., Τομ. 6, σελ. 226) εὐρίσκεται ἐντός τῆς ἀσκητικῆς παραδόσεως τῆς Ὀρθοδοξίας. Ἀκολουθεῖ τὴν ἀσκητικὴν πεῖραν διὰ τὴν καθάρσιν καὶ ἔλλαμψιν τοῦ νοῦ ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πνεύματος καὶ ἀποτελεῖ ἀγωγὴν τῆς ψυχῆς, ὅπως καταστῆ ἱκανὴ πρὸς πνευματικὰς "θεωρίας". Ἀκριβῶς τὸ κυριαρχοῦν αὐτὸ στοιχεῖον κατατάσσει τὸ "Θεωρητικόν" εἰς χρόνον πολὺ προγενέστερον τοῦ 14ου αἰῶνος, πού τὸ τοποθετοῦν τινές.

Καθ' ἡμᾶς κριτὰς, τὸ μικρὸν τοῦτο ἔργον πρέπει νὰ ἀναχθῆ ἐνωρίτερον τοῦ 10ου αἰῶνος καὶ νὰ ἀνήκει μᾶλλον εἰς τὸν φερόμενον ὡς συγγραφεὴ του περὶ τὰ μέσα τοῦ 9ου αἰῶνος. Τοῦτο ὑποθέτομεν ἀπὸ τὴν πυκνὴν χρῆσιν Πλατωνικῆς ὀρολογίας καὶ ἀπὸ τὸν τονισμὸν τῆς νοήσεως καὶ τῆς βουλήσεως—πού ἀποπνέουν πολὺν ἑλληνισμὸν—ὡς κυριαρχῶν παραγόντων, διὰ τὴν προσπέλασιν εἰς τὴν θέωσιν, ἥτις εἶναι: "Τοῦ μὲν νοῦ, ἡ τελεωτάτη ἐπιστήμη τῶν ὄντων καὶ τοῦ ὑπὲρ τὰ ὄντα, ὡς ἐφικτὸν ἀνθρωπίνῃ φύσει". Καὶ ταῦτα ἐν ἀντιθέσει πρὸς ὅ, τι ἐπεκράτει τὸν 10ον αἰῶνα, περὶ νοεράς προσευχῆς καὶ ἀκτίστου φωτός, ἐνῶ ὁ "ἀποβλεπτικὸς" τρόπος μυστικῆς ζωῆς ὑπεχώρει.

Ἀνεξαρτήτως πάντως τῶν ἰδιοτύπων ἀποκλίσεων, λόγῳ ἐποχῆς—τοῦ συγγραφέως τοῦ "Θεωρητικοῦ", βέβαιον εἶναι ὅτι ἀποτελεῖ ἡδύτατον καρπὸν Ὀρθοδόξου βιώσεως. Καὶ τὸ ἀπεδώσαμεν ἐκ τῆς "Φιλοκαλίας" εἰς γλώσσαν καταληπτήν, χάριν τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν μας. Εἰς τοὺς ὁποίους οἱ "Ἀθωνικοὶ Διάλογοι" εὐχονται—καὶ ἐπ' εὐκαιρίᾳ αὐτῶν τῶν θειοτάτων Ἐσποτῶν τῆς Θεοφανίας—ὅπως ἀξιωθοῦν νὰ γευθοῦν ἀπὸ τὸν λωτὸν αὐτόν, προκαλοῦντα λήθην τῶν γηϊνῶν & θέαν τῶν ἀθεϊνῶν, πού χαρίζει ὁ Ἰησοῦς, "τὸ γλυκύτατον πρᾶγμα & ὄνομα". Ἰ. Θ.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

" Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΚΑΙ Η ΠΑΡΘΕΝΙΑ " β'

Εἰς τὸ προηγούμενον σημείωμά μας ἐγράφομεν ὅτι "ἐάν ἦτο ἀρκετόν νά ζῆ τις ἐν Ἐρήμῳ διὰ νά ἀγιασθῆ καὶ ἐν τῷ κόσμῳ διακονῶν νά ἀποθάνῃ πνευματικῶς, τότε οὐδεὶς λόγος, οὐδ' αὐτῇ ἡ ἀνάγκη, θά συνεχώρῃ τὴν διακονίαν ἐν τῷ κόσμῳ τῶν παρθενευόντων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν". Ἀλλὰ τὸ πρόβλημα συγκεντροῦται εἰς τὴν ἐκάστου πνευματικὴν κατάστασιν καὶ οὐχὶ εἰς τὴν περιοχὴν πού οἰκεῖ.

Ἡ Ἐκκλησία δίδει, βεβαίως, τὸ προβάδισμα εἰς τὸν ἀγιασμόν ἐκάστου—"οὐ ἄνευ οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον"—καὶ μέτρον κρίσεως ἐπομένως, δέν εἶναι ὁ τρόπος, ἀλλ' ὁ τρόπος. Καὶ ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος: "Ὁ μὲν Μωσαϊκὸς νόμος, ὡς ἀτελής, διακελευεται, "πρόσεχε σεαυτῷ". Ὁ δὲ ὑπερτελής νόμος τῆς χάριτος ἐπιτάσσει, "ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν". Πρόσεχε ὅμως, μήπως κατὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ ὑπερτελοῦς Εὐαγγελικοῦ νόμου βλάπτεισαι, ὅποτε ἐπιστρέφον εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Μωσαϊκοῦ νόμου".

Κριτήριον, λοιπόν, τοῦ τρόπου ζωῆς τῶν παρθενευόντων, δέν εἶναι εἰς γενικὸς κανὼν, ἀλλ' ἡ ἐκάστου συνείδησις. Εἶναι δὲ ἀξίωση μείωτον, ὅτι οἱ ἅγιοι Πατέρες, παρ' ὅτι γνωρίζουν τὸν "ραντισμόν" ὃν ὑφίστανται ἐκ τῆς ἁμαρτίας οἱ ἐν κόσμῳ διακονοῦντες, ἐν τοῦτοις δέν προτρέπουν φυγὴν πρὸς, ἄμικτον αἰτίων, Ἐρημον τινά.

Πλήν ὅλων τούτων, φρονοῦμεν, ὅτι τὸ θέμα δεόν νά ἐξετασθῆ & ἐν συναρτήσῃ πρὸς τὰς προσετιὰς συγχρόνους συνθήκας. Διότι πολλάκις περιπίπτομεν εἰς τὸ σφάλμα μονομεροῦς θεωρήσεως τῶν πνευματικῶν προβλημάτων, ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, πότε ὑπερτονίζοντες τὴν θεωρητικὴν ὄψιν των καὶ πότε μόνον τὴν ἱστορικὴν. Ὅποτε οὕτως ἢ ἄλλως ἡ ἀλήθεια ἀδικεῖται.

Ἡ Ἐκκλησία, ἂν καὶ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, ὅμως ἐμπολιτεύεται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ τὰ μέλη της, χωρὶς νά ἀπομακρύνωνται ἀπὸ τὰς προϋποθέσεις τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, διαμορφοῦνται μέσα εἰς τὸν χῶρον τῶν ἱστορικῶν στιγμῶν πού ζοῦν. Καὶ προκειμένου περὶ τῶν παρθενευόντων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦν νά μὴ ἐξέλθουν εἰς τὴν Ἐρημον, ἐν "σχῆμα" λύει τὸ πρό-

20 βλημα, συμβιβασμού παρθενικού βίου, προσφορᾶς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν & προσωπικῆς οἰκοδομῆς. Καί αὐτό εἶναι αἱ μικραὶ μοναστικά καὶ ἀδελφότητες, "οὗ εἰσι δύο ἢ τρεῖς", συνηγμένοι ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου. Καί ἐν Ναῶ τῆς ἀδελφότητος, "τάς λατρείας ἐπιτελοῦντες", προσευχόμενοι, φωτιζόμενοι καὶ ἐνδυναμούμενοι, ζῶντες μοναχικῶς, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀλληλοβοηθούμενοι, "ὡς πόλις ὄχυρά" καί, χεῖρας ἔπαίροντες ὁσίας" ὑπὲρ τοῦ πλησίον, χεῖρας ὀρέγοντες πρὸς τὸν πλησίον, "τὴν διακονίαν πληροφοροῦντες, κατ' ἀναλογίαν τοῦ χαρίσματος ἐκάστου καὶ τῆς ὀργανικῆς θέσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Μόνον οὕτως ὑπάρχει ἡ δυνατότης μετοχῆς τῶν ἀγαθῶν τῆς Ἐρήμου καὶ ἐνεργοῦ συμμετοχῆς εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ ἐμπιστευθὲν "τάλαντον" μὴ κατακρύπτοντες, ἀλλὰ πολυπλασιάζοντες & κατὰ τὸ δυνατόν διασφαλιζόμενοι ἐκ τῶν εὐπεριστάτων κινδύνων.

Ἐλπίζομεν, ὅτι δέν θά διαφωνήσῃ ὁ π. Ἀμφιλόχιος μέ τὴν προτεινομένην "μέσῃ λύσει", ἐναρμονίζουσάν θεωρίαν καὶ πρᾶξιν. Ἄλλωστε, τέκνον αὐτός πνευματικόν τοῦ ὁσίου ἐκείνου ἀνδρός, π. Ἰουστίνου Πόποβιτς, εἰς ποίαν Ἐρημον ἐθήτευσεν, ὡς καὶ οἱ ἕτεροι "παρὰ ἀδελφοί" του Σέρβοι θεολόγοι, οἱ ὅποιοι ὄχι μόνον θεολογοῦν, ἀλλὰ καὶ τοὺς θεολογοῦντας διορθώνουν; Αὐτός ἀκόμη ὁ Γέροντάς των, ποῦ ὠσιώθη καὶ ἐστοιχειώθη θεολογικῶς, ὥστε σήμερον νά ἀποτελῇ ἀληθῆ ἀυθεντίαν ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ;

Λόγοι ἱστορικοὶ ὀδηγοῦν φυσιολογικώτατα εἰς τὸ σχῆμα τῶν ἀδελφοτήτων, ἐκ θεολόγων-κληρικῶν. Ὑπάρχουν ἤδη ἐν Ἀθήναις δύο-ὄσας γνωρίζομεν ἡμεῖς-τοῦ "Παρακλήτου" καὶ τῆς "Χρυσοπηγῆς", αἵτινες, μέ τάς θαυμασίας ἐκδόσεις των, ποῦ καλύπτουν τόσους τομεῖς & ἐξαιροῦν τὸν Μοναχισμόν, μέ τὴν λειτουργικὴν ζωὴν μοναστικῶς καὶ μέ τὴν παρουσίαν των ἐν μέσῳ τοῦ παραπαίοντος λαοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀποτελοῦν μίαν σύγχρονον Ὁρθόδοξον παρουσίαν ἀγάπης, πρᾶξεως & θεωρίας καὶ μιᾶς διεξόδου ἐκ τῆς δοκιμασίας τῶν ἱστορικῶν ὄρων.

Ἄλλ' ἀναλαμβάνοντες τὴν φοβερὰν εὐθύνην τῆς ὑποδείξεως λύσεως εἰς ἕν πρόβλημα, περὶ ὃ "διαμάχονται" ἀπόψεις ἐξ ἴσου ὀρθαί, αὐτονόητον εἶναι, ὅτι δέν συμμεριζόμεθα τὴν ἄνευ ὄρων παραμονὴν καὶ "προσφορὰν" ἐν τῷ κόσμῳ τῶν οἰωνδῆποτε παρθενευόντων. Εἰς ἄλλην σελίδα τοῦ παρόντος γίνεται μνεῖα τοῦ "κακεκτύπου Μοναχισμού", ὅστις τόσα δεινὰ ἐπεσώρευσε εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐπὶ πλέον, ὄχι μόνον δέν εἶναι ἡ μόνη λύσις, ἀλλ' οὔτε ἡ ἀρίστη. Εἶναι, ἀπλῶς, ἡ ἐφικτή, "διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγκην", "ἵνα μήτε τὸ φιλόσοφον ἀκρινώητον, μήτε τὸ πρακτικόν ἀφιλόσοφον". Καὶ φρονοῦμεν, ὅτι τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας οὐδέποτε ἠγνῶει τὴν ἀνάγκην τῶν συνθέσεων. μ.ἀ.

" Η ΜΑΣΩΝΙΑ ΥΠΟ ΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ "

Κατά τας τελευταίας ημέρας τὸ θέμα τῆς Μασωνίας ἐκάλυφεν ὄλην σχεδὸν τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἐπικαιρότητα. Καί ὁ λόγος, ἡ ἀνα-
νεωθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας καταδίκη τῆς Μασωνίας

εἶναι γνωστὸν, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἔτους 1933, ὅτε ὁ Μασωνισμὸς κα-
τεδικάσθη, ὡς ἀσυμβίβαστος μὲ τὴν ἰδιότητα τοῦ Χριστιανοῦ, ἐξεδό-
θη σημαντικὸς ἀριθμὸς ἀντιμασωνικῶν βιβλίων, τὰ ὅποια ἐφώτισαν
πολυπλεύρως τὸ σκοτεινὸν οἰκοδομημα τοῦ μασωνισμοῦ, εἰς τρόπον ὥ-
στε νὰ μὴ ἀφήνεται οὐδεμία ἀμφιβολία, ὡς πρὸς τὴν ἀποδειχθεῖσαν
σατανικὴν δομὴν του.

Ἐν, ἀπὸ τὰ ἐπενεγκόμενα τὸ βαρύτερον, ἴσως, πλῆγμα κατὰ τῆς
μασωνίας βιβλίον, εἶναι τὸ ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον τοῦ πρεσβυτέ-
ρου π. Ἐπιφανίου Θεοδωροπούλου. Περὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ βιβλίου εἴ-
χομεν γράφει καὶ παλαιότερον. Ἐφαρμύζων ὁ σ. τὴν Εὐαγγελικὴν ἀ-
ποστομωτικὴν κρισολογίαν—"ἐκ τοῦ στόματός σου κρινῶ σε, πονηρὴ
δοῦλε" (Λουκ. ιθ', 22)—μὲ τὰ ἴδια κείμενα τῆς μασωνίας, ἐπέχοντα θε-
σιν "ἀβεβήλων" καὶ ἐγκύρων ἐγγράφων, μὲ κριτικὴν ἀνάλυσιν οὐ τὴν
τυχοῦσαν, καὶ μὲ καταλλήλους συσχετίσεις τελετικῶν τύπων & κει-
μένων, ἀποδεικνύει ἐναργέστατα ὅ, τι ἐφοβοῦντο οἱ Τέκτονες: ὅτι,
ὅπισθεν τοῦ προκαλύμματος τοῦ ἀθώου σωματείου, ὑπάρχει μία θρη-
σκευία οὐσίᾳ καὶ τύποις." Ἔτσι τὸ βιβλίον ἐπετέλεσε σημαντικώτα-
τον ἄθλημα. Διὸ καὶ ἐξεδόθη ἤδη διὰ τετάρτην φοράν.

Ἀλλὰ τῶρα τίθεται διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἓν νέον
πρόβλημα. Ποίαν στάσιν θὰ λάβῃ ἔναντι τῶν μασῶνων, κατόπιν τῆς ἐ-
πιβεβλημένης καταδίκης τῆς μασωνίας; Διότι ἄλλο μασωνία & ἄλλο
μασῶνοι. Ὁ μασωνισμὸς εἶναι λίγος ἀπ' ὅλα. Εἶναι καὶ φιλοσοφικὴ ἰ-
δέα καὶ κοινωνικὴ θεωρία καὶ θρησκευία, πού πάντως ἀντιμάχονται,
εἴτε ἐμμέσως εἴτε ἀμέσως, τὴν Ἐκκλησίαν. Οἱ μασῶνοι ὅμως εἶναι ἀ-
κόμη τέκνα τῆς Ἐκκλησίας πλανώμενα ὀλίγον ἢ πολὺ, κατ' ἀναλογίαν
μὲ τὴν γνῶσιν πού ἔχουν περὶ χριστιανισμοῦ καὶ μασωνισμοῦ. Οἱ ὁ-
ποῖοι πάντως οὔτε ἀμέσως, οὔτε εὐθέως, οὔτε ρητῶς ἀρνοῦνται τὴν
πίστιν των εἰς τὸν Χριστόν, διὸ καὶ σεμνύνονται πολλοί ἐξ αὐτῶν
, καλῆ τῆ πίστει, ὅτι πιστεύουν εἰς τὸν Χριστόν, ὡς Υἱὸν Θεοῦ καὶ
διαμαρτύρονται ὅσακις τις διαμφισβητήσῃ τὴν εὐσέβειάν των...

Καὶ τὸ δίλημμα, ὅπερ ὀρθοῦται ἐνώπιον τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι:
Νὰ ἀφορίσῃ τοὺς μασῶνους, "ἵνα καὶ οἱ λοιποὶ φόβον ἔχωσιν"; Ἀλ-
λά θὰ προκληθῇ "φόβος" εἰς τοὺς "λοιπούς" καὶ εἰς τοὺς μασῶνους,
καὶ ἀποτελοῦν σημαντικὸν ἀριθμόν, θὰ γεννηθῇ ἡ ἐπιθυμία ὅπως δι

22 αφωτισθοῦν ἢ θά τοὺς χάσῃ ἐντελῶς ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία;" Ἴσως παρατηρηθῆ, ὅτι οἱ μασῶνοι ἤδη εἶναι ἀπολεσμένοι ὡς "ἀντίχριστοι"! Ὁριστικῶς ἀκόμη δέν εἶναι, ἐφ' ὅσον ἡ Ἐκκλησία, οἰκονομία χρωμένη, δέν τοὺς ἀπέκοφεν ἐκ τοῦ Σώματος τῆς καί τοὺς ἀξιοὶ ὄλων τῶν ἀγίων Μυστηρίων, ἀπεκδεχομένη τὴν ἀνάνησιν των ἐκ τῆς πλάνης.

Ἐάν πάλιν δέν τοὺς ἀφορίσῃ, πῶς εἶναι δυνατόν νά διορθωθοῦ, πῶς θά διαφυλαχθοῦν εἰς τὸ μέλλον τὰ μὴ εἰσέτι προσβληθέντα ἄγια τέκνα τῆς, ἀλλὰ καί πῶς εἶναι ἀνεκτὴ ἡ συμμετοχὴ των εἰς τὰ Μυστήρια; Ἐάν οἱ μασῶνοι εἶναι ὀλίγον μὲν ἀμέσως, πολὺ δὲ ἐμμέσως ἀρνηταί τῆς πίστεως, ποῖον νόημα ἔχει ἡ οἰκονομία; Ἀλλὰ τὸ πρόβλημα εἶναι ἀκριβῶς ἐδῶ. Ἐάν διατελοῦν ἐν γνώσει τῆς ἀρνήσεως ὡς των ἡ, ὡς συμβαίνει μὲ ἄλλους τύπους πλάνης, πλανῶνται, διότι, ὡς ἐστερημένοι ὑγιῶν κριτηρίων, δέν δύνανται νά διακρίνουν τὴν ἀλήθειαν ἀπὸ τοῦ ψεῦδους.

Ἔνεκα τοῦ νηπιοβαπτισμοῦ, ἔχομεν ἄπειρα πλήθη κατὰ συμβεβηκὸς χριστιανῶν. Πλήρη ἀγνοίας καί πλήρη πλανῶν, πλήρη ἀντιφάσεων. Οὐδεὶς ὅμως ποτέ ἐσκέφθη νά τὰ ἀποκόψῃ ἡ Ἐκκλησία. Ἀντιθέτως ἡ πότνια Μήτηρ, θάλλει αὐτὰ ὡς ὄρνις τὰ νοσσία αὐτῆς ἐπὶ τὰς πτέρυγας". Πῶς, λοιπόν, πολλοὶ ἀπὸ τὰ πλήθη αὐτὰ, μὲ κριτήρια ἀγυπάρκτου εὐσεβείας, θά ἀρνηθοῦν τὸν προσφερόμενον μασωνισμόν; Καρ ὅταν πλέον θά ἔχῃ "μυηθῆ" κανεῖς, πῶς ὕστερα ἀπὸ καιρὸν θά ἡ μπορέση νά ἀντιληφθῆ ὅτι ἔχει ἀρνηθῆ τὸν Χριστόν, τὸν ὁποῖον οὐδέποτε ἐγνώρισεν, ἂν καί ἐθεωρεῖτο ὡς "πιστὸν τέκνον" τοῦ Θεοῦ; Δοθέντος μάλιστα, ὅτι οἱ μασῶνοι διδάσκουν ἀνεξιθρησκείαν, διὰ νὰ θεμελιώσουν τὴν ὑπερθρησκείαν των, πῶς τὰ θύματα δέν δύνανται ἀνέτως νά θεωρηθοῦν ὡς πλανώμενα;

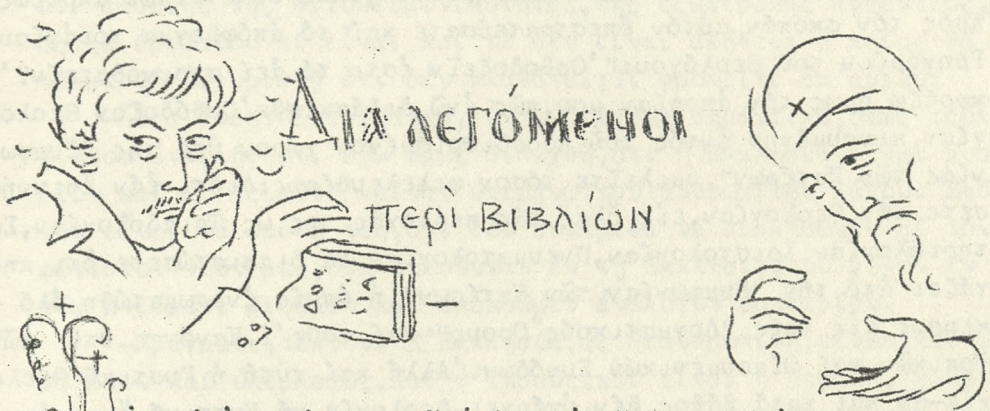
Ἄλλ' ἴσως λεχθῆ, ὅτι ἐφ' ὅσον τοὺς προσάγονται διαφωτιστικὰ κείμενα καί ἡ Ἐκκλησία προβαίνει εἰς τὴν λήψιν τῶσων σοβαρῶν ἀποφάσεων, ἡ περαιτέρω ἐπιμονὴ εἰς τὸν Τεκτονισμόν μαρτυρεῖ ἔσκεμμένην θέλησιν. Τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ θά ἐγένετο δεκτόν, εἴαν ἡ ψυχονευματικὴ κατάστασις τοῦ χριστιανοῦ-μασῶνου δέν ἐνέπιπτεν εἰς τὸν χῶρον τῆς ψυχοπαθολογίας ἢ τοῦ δαιμονισμοῦ. Διότι ὀλίγον ἢ πολὺ, πάντες οἱ πλανώμενοι εἶναι ψυχασθενεῖς ἢ δαιμονῶντες. Ἐννοεῖται, βεβαίως, ὅτι εἰς τὰς κατηγορίας αὐτάς δέν ἐμπίπτουν οἱ μὴ ἐπιμένοντες εἰς τὴν πλάνην των, ἀλλ' ἀπλῶς τελοῦν ἐν ἀγνοίᾳ.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω ἠθελήσαμεν νά ἐπισημάνωμεν ὠρισμένας δυσκόλους πλευράς τοῦ μασωνικοῦ προβλήματος, μιᾶς ἐκτεταμένης συγχορδῆς πλάνης καί ἐνός καταχθονίου ἐχθροῦ, Σιωνιστικῆς προελεύσεως. Ἀλλὰ τὸν λόγον ἔχει ἡ ἀγία Ἐκκλησία.

ν.μ.

Ὡς τὸ ἀσκητήριον τοῦ ὁσίου αὐτοῦ Μοναχοῦ ἐβασίλευε θεία σιωπή. "Ὅλα ἦσαν τόσον εἰρηνικά, τόσον φωτεινά, τόσον ὑπερκόσμια, ὥστε ἡ ψυχὴ ἀσυναίσθητως ἀνέβαινε, ἀνέβαινε ὡς διὰ νοητῆς τινοῦ κλίμακος εἰς τὸν "παντεχνήμονα" Ἄδγον, πού με τόσην ὠραιότητα καὶ σοφίαν καὶ ἀγαθότητα ἐτεχνούργησεν αὐτὸ τὸ ἐκπληκτικὸν θαῦμα, "ὡσπερ ἔγγραφον βιβλίον τὴν τοῦ Θεοῦ δόξαν ὑπαγορευόμενον", ὡς λέγει ὁ Πατὴρ μας Μ. Βασίλειος.

Ἄλλὰ καὶ ἐκεῖνο τὸ ἡμέρον πρόσωπον τοῦ ἁγίου Γέροντος, ὁλον διάχυτον ἀπὸ τὴν "πάντα νοῦν ὑπερέχουσαν εἰρήνην" τῆς ψυχῆς, κυριαρχοῦσεν εἰς τὴν σύναξίν μας, ἐπὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου". Ἡ ὁμιλία του καὶ οἱ τρόποι του ἐξέφραζαν εἰς θαυμαστὴν συμμετρίαν: "ἀγάπην, ἀλλὰ μὴ μαλακύνουσαν· αὐστηρότητα, ἀλλὰ μὴ παροξύνουσαν· ζῆλον, ἀλλὰ μὴ ὑπερμέτρως χαλεπὸν· συμπάθειαν, ἀλλὰ μὴ παρὰ τὸ εὐλόγον συγκαταβατικὴν", κατὰ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Διάλογον.

- Λοιπὸν, ἐν Χριστῷ τέκνον, σὺς ὀφείλω τρεῖς ἀπαντήσεις. Εἶπα τε, ὅτι "ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία δὲν εὗρέθη ποτέ εἰς τὴν ἀνάγκην νά δημιουργήσῃ μιαν ἐξωτερικὴν αὐθεντίαν, πρὸς διασφάλισιν τῆς ἀληθείας". Παρακαλῶ ἐξηγήσατε σαφέστερα, τί ἐννοεῖτε μὲ αὐτό.

- Γέροντα, ἐννοῶ ἀκριβῶς ὅ, τι εἶπα. Διότι πιστεύω, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Δυτικὴν, ἐνεπιστεύθη τὴν τεκμηρίωσιν τῶν πεποιθησέων της, ὅχι εἰς τὸν ὀρθὸν λόγον, ὅπως ἐκείνη, ἀλλὰ εἰς τὴν προσωπικὴν ἐμπειρίαν τῶν μελῶν της, τῶν μετεχόντων τῆς κοινῆς Τραπεζῆς της. Καὶ ἡ λειτουργικὴ αὐτῆ ἐμπειρία, εἶναι ἀδύνατον νά ἀντικειμενικοποιηθῇ. Δηλαδή οὐδὲν ἐκφραστικὸν μέσον δύναται ν' ἀποδώσῃ ἀποδεικτικῶς τὴν ἐμπειρίαν αὐτὴν. Αὐτὶ φρονῶ, ἅγιε Πάτερ.

- Ἐάν δέν σφάλλω, ἀπήντησεν ὁ Γέρον, τὰς σκέψεις αὐτὰς διετυπώσατε εἰς τὴν προσπάθειάν σας νά ἀποδείξετε, ὅτι εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν ὑπάρχει ἐλευθερία ὅπως ἐκφράζεται ἕκαστος ἀδεσμεύτως ἀπὸ

24 τὴν "καταδυναστείαν ἑνὸς κατεστημένου", ὅπως εἶπατε. Καὶ ἀκριβῶς, πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν ἐπεστρατεύσατε καὶ τὸ ἀπόφθεγμα τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου: "Ὁρθοδοξεῖν ἐστὶ τὸ ἀεὶ σχινοβατεῖν!" Ἐκφράζω ὅμως τὴν ἀπορίαν μου, πῶς ἐνῶ διδάσκεσθε Ὁρθόδοξον Θεολογίαν, κινουμένην ἐντὸς τοῦ προσδιορισμένου χώρου ὑπὸ τῆς "Συμφωνίας τῶν Πατέρων", ὁμιλεῖτε τόσο φιλελευθέρως; Διότι ἐὰν ἐρευνήσετε τὴν Θεολογίαν, εἰς ὅλας τὰς περιοχὰς της, ὡς Τριαδολογίαν, Σωτηριολογίαν, Χριστολογία, Πνευματολογία, θὰ διαπιστώσετε ὅτι πηγάζει ἀπὸ τὴν "Συμφωνίαν τῶν Πατέρων", ἡ ὁποία ἐνεσωματώθη ὀλοκληρὸς εἰς τοὺς "Δογματικούς Ὁρους" καὶ τοὺς Ἱ.Κανόνας ὑπὸ τῶν Τοπικῶν καὶ Οἰκουμενικῶν Συνόδων. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ Ἰουστὴ Θεολογία—ἐὰν καὶ κατὰ βᾶθος δέν ὑπάρχει Θεολογία μὴ Μυστικῆ—ἔχει ἕνα ἄρθρωθῆ εἰς τὸν λόγον, ἔχει ἐκφρασθῆ καὶ ἤδη ἔχει ἀποτυπωθῆ εἰς τὰ Μυστικὰ συγγράμματα τῶν ἁγίων Πατέρων. Καὶ παρὰ τὴν ἰδιοτυπίαν ἐκαστοῦ Πατρός, ὁφειλομένην εἰς τὴν διάφορον ἐποχὴν καὶ τὸ ἰδιαίτερον πνευματικὸν κλίμα πού ἔζησεν, ἐν τούτοις ὁ διαθέτων τὰ κατάλληλα ὄργανα "κοινωνίας" πρὸς τὰ κείμενά των, ἀνακαλύπτει ἀβιάστως καὶ ἐκεῖ τὴν "συμφωνίαν".

Ἐὰν, λοιπόν, ἀγαπητέ, ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν "ἐκφρασιν", πῶς δυνάμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν, ὅτι δέν ἔχομεν "ἐξωτερικὴν ἀθθεντίαν"; Ἐὰν δέ, ὅπως εἶπατε, "ἡ Ἐκκλησία ἐνεπιστεύθη τὴν τεκμηρίωσιν τῶν πεποιθήσεών της εἰς τὴν προσωπικὴν ἐμπειρίαν τῶν μελῶν της..." ὑποπτεύεσθε πῶς δύναται νὰ ὀδηγήσῃ τοῦτο; Εἰς μίαν ἀναρχίαν ζωῆς καὶ σκέψεως, εἰς ἕνα ἐστερημένον πάσης ἀθθεντίας ὑποκειμενισμόν

Ἐνταῦθα ὅμως ὑπάρχουν δύο πράγματα. Πρῶτον, ὅτι ἡ ἐμπειρία εἶναι κοινὴ, ὁπότε δημιουργεῖται καθολικότης, ἡ ὁποία, ὑπερβαίνουσα τοὺς κινδύνους τοῦ ὑποκειμενισμοῦ, καθίσταται ἀπλανὲς καὶ ἀθθεντικὸν κριτήριον τῆς ἀληθείας. Ἀλλ' ἡ καθολικότης αὐτῆ, διὰ τὴν ἀποβῆ ἀληθῆς, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ περιλαμβάνῃ τὸν χρόνον, τὸν χῶρον καὶ τὸν ἀριθμὸν, κατὰ τὴν διατύπωσιν τοῦ ἐκ Λειρίνου ὀσίου Βικεντίου: "Ὅ, τι πάντοτε, πανταχοῦ, ὑπὸ πάντων ἐπιστεύθη". Δεύτερον, ὅτι αὐτῆ ἡ κοινὴ ἐμπειρία κατεγράφη καὶ διασώζεται εἰς ὅλα τὰ ἀποκείμενα εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας βιβλία, ὁπότε ὑφίσταται "ἀντικειμενικοποίησις". Ἀφήνω τὸ ἕτερον ἄτοπον, τὸ ὁποῖον ἀκολουθεῖ τὴν ἀπουσίαν ἀντικειμενικῆς ἀθθεντίας, ἐὰν ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι, ἅπασαι αἱ ἀλήθειαι τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐπίπνοια τοῦ ἁγίου Πνεύματος, εἶναι προσωπικαὶ ἐμπειρίαί. Ἐὰν, λοιπόν, "οὐδέν ἐκφραστικὸν ὄργανον δύναται νὰ τὰς ἀποδώσῃ ἀποδεικτικῶς", τότε ἡ Ἐκκλησία, σὺν τῷ χρόνῳ, θὰ περιήρχετο εἰς κατάστασιν ἀγνωστικισμοῦ. Δι-

ὅτι ἀπούσης τῆς ἀντικειμενικότητας, τῆς ἐξωτερικῆς αὐθεντίας, ποῖ 25
ος θὰ ἐβεβαίουν τί εἶναι καί τί δέν εἶναι ἀλήθεια ἢ ποῖος θὰ ἐ-
τόλμα νά ἰσχυρισθῆ ὅτι δέν πλανᾶται; Τί φρονεῖτε ἐπ' αὐτῶν;

- Ὅσα ἀνεπτύξατε, Πάτερ, εἶναι βεβαίως σημαντικά, ὅπως τοῦλάχιστον ἀντελήφθην. Ἐχω ὅμως διδαχθῆ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι μυστήριον καί ὡς τοιοῦτο κεῖται ὑπεράνω τοῦ ἀνθρωπίνου λόγου. Ἐπόμενον εἶναι νά φρονῆ τις, ὅτι δέν δύναμεθα νά συλλάβωμεν μέ τόν ἀφώτιστον νοῦν μας, ὅσα τελοῦνται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, πού μόνον ἐν ἀγίῳ Πνεύματι βιοῦμεν καί ἀποκτιῶμεν ἀνάλογον ἐμπειρίαν.

- Πράγματι, τέκνον. Ἡ Ἐκκλησία, ὡς Θεανθρωπίνη, εἶναι καί μυστήριον καί ὑπέρολος. Καί ὁ Ἰησοῦς, πού εἶναι ἡ Κεφαλή, "κρύφιδος ἐστὶ καί μετὰ τὴν ἔκφασιν", κατὰ τόν ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἄρεοπαγίτην. Ἐν τούτοις ὁ Ἰησοῦς εἶναι "γνωστός" εἰς τοὺς πιστεύοντας, διὰ τῆς ζωῆς, τῆς διδασκαλίας Του, διὰ τῶν ἑστηρίων του, διὰ τῆς μυστικῆς σχέσεως, διὰ τῶν ἐνεργειῶν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, διὰ τῆς Ἐκκλησίας—διὰ τῆς ὁποίας "ἔμαθον οἱ ἄγγελοι τὴν πολυποίκιλον σοφίαν τοῦ Θεοῦ". Ὅποτε ἔχομεν γνωστόν καί ἄγνωστον, αὐτὸ ὁ περ ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς ὠνόμαζε "διπλόην", διακρίνων οὕτω τὴν Οὐσίαν ἀπὸ τῶν ἑνεργειῶν τοῦ Θεοῦ. Ἐλοιπόν, αὐτὸ τὸ γνωστόν συνιστᾷ τὴν καθολικὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας καί πᾶς ὁστις εὐρίσκεται ἐντός τῆς Ἐκκλησίας, ἀναλόγως μέ τὴν καθαρότητά του καί τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην του, οἰκειοῦται προοδευτικῶς ἀπὸ τὸν θησαυρὸν τοῦτον τῆς γνώσεως. Τί ἔχετε νά προσθέσετε;

- Πάτερ, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει μυστηριώδες ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καί λειτουργικαὶ ἐμπειρίαι, δέν νομίζετε, ὅτι δέν δύναται νά ὑπάρξῃ ἀντικειμενικότης;

- Ταυτολογοῦμεν, εἶπεν ὁ Γέρον. Παρεδέχθην τὸ "ἄγνωστον", ἀλλ' ἂν ὀδεύομεν πρὸς τὴν κατάνκτησιν τοῦ ἤδη γνωστοῦ. Καί διὰ τὸ "ἄγνωστον" ἔχει ὁ Θεός, ἀφοῦ "ἐκ μέρους γινώσκομεν καί ἐκ μέρους προφητεῦομεν". Καί "ὅταν δέ ἔλθῃ τὸ τέλειον, τότε τὸ ἐκ μέρους καταργηθήσεται". Ὅπως δέ λέγει καί ὁ Ἐυαγγελιστῆς τῆς ἀγάπης, "Ἄγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμέν, καί οὐπω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν δέ ὅτι ἐάν φανερωθῆ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁφόμεθα αὐτὸν καθὼς ἐστὶ". Βλέπετε, ὅτι εἰς τὴν Ἁγίαν Γραφήν γίνεται λόγος διὰ τὸ γνωστόν καί ἄγνωστον τοῦ Θεοῦ; Ἀλλ' αὐτὸ οὐδαμοῦ θεμελιώνει τὸν ἀγνωστικισμόν ἢ μιᾶς κακίστης ποιότητος μυστικισμόν. Παραδέχεσθε τὴν ὑπαρξίν ἐμπειριῶν, ἀλλ' ἀρνεῖσθε τὴν ἐκ τῶν ἐμπειριῶν γνῶσιν, ἢ ὁποία ἤδη εἶναι ἐκπεφρασμένα εἰς τὰ συγγράμματα τῶν ἁγίων Πατέρων. Καί ἡ ἄρνησίς σας ὀφείλεται εἰς τὸ φόβον, μή-

πως ταυτισθῆ ἡ Ὁρθοδοξία μέ τόν λατινισμόν, ἐμπιστευθέντα τήν τε κμηρίωσιν τῶν πεποιθήσεών του ἐπί τοῦ ὀρθοῦ λόγου. "Ὁμως φοβεῖσθ "φόβον οὐ οὐκ ἦν φόβος". Διότι ἡ μέν Ὁρθοδοξία ἀντλεῖ τήν γνῶσιν ἐν ἀπό τήν ἐν ἀγίῳ Πνεύματι καθολικήν ἐμπειρίαν τῆς Ἐκκλησίας, πού τήν μεταμορφώνει εἰς λόγον-ἀφοῦ ἅπανα ἡ γνωσιολογία τῶν ἀγίων & ὁσίων τῆς Ἐκκλησίας, ἀποτελεῖ τήν ἀκτινοβολίαν τῆς κεκαθαρμένης ψυχῆς των, ἐκ τῆς μυστικῆς συναντήσεώς της μετά τοῦ ἀγίου Πνεύματος-ὁ δέ ρωμαιοκαθολικισμός λογοκρατεῖται ὑπό τῆς διαλεκτικῆς & τοῦ ἀναχθέντος εἰς ὕψιστον τεκμήριον ἀληθείας διεφθαρμένου ἀνθρώπινου λόγου. Ἐγκαταλείψας τήν ἀποδεικτικὴν καί ἐν ἀγίῳ Πνεύματι θεολογίαν, ἐπαγιδεύθη εἰς τόν ἀσφικτικόν χῶρον τοῦ λόγου, ἐκ τοῦ λόγου ἀντλῶν, διὰ τοῦ λόγου θεολογῶν, κατὰ λόγον βιῶν. Καί ἐνῶ κατεδύκασεν εἰς τήν ἐν Οὐράγῃ Σύνοδον, κατὰ τόν 5ον αἰῶνα τόν Πελάγιον καί κατ'ἐπέκτασιν τήν αὐτάρκειαν τοῦ λόγου, ἤδη ἀπό τοῦ Ἀβαιλάρδου καί τοῦ πρίγκιπος τοῦ παπισμοῦ Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτου, εἰσήγαγε τόν Πελαγιανισμόν, ἐν εἶδος εἰδωλολατρείας, διὰ τῆς οἰκειώσεως τοῦ Ἀριστοτελισμοῦ.

-Σεβαστέ Γέροντα, αὐτά πού ὑποστηρίζετε, περί τῶν λατίνων, πῶς δύνανται νά ἀποδειχθοῦν; Διότι ὑπάρχει, βεβαίως, καί ὁ ἀντίλογος.

-Τέκνον, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς σας καί θεάσασθε, ὅλα τὰ στοιχεῖα, πού ἐξέθεσα, μορφωθέντα ἐν τῷ προσώπῳ ἑνός Δυτικοῦ εἰδάλου, τοῦ ἀλαθήτου πάπα. Αὐτήν τήν φοβεράν νοθείαν τοῦ χριστιανικοῦ βιώματος, μόλις εἶδον προσωποποιημένην οἱ Ὁρθόδοξοι, ἀνεφώνησαν: "Ἰδοὺ τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἐστὼς ἐν τόπῳ ἀγίῳ".

Ἄλλὰ νομίζετε, ὅτι τὸ παπικὸν ἀλάθητον ἀποτελεῖ ἀπλῶς μίαν ἐσωτερικὴν ὑπόθεσιν τοῦ ρωμαιοκαθολικισμοῦ; εἶπεν ὁ Γέρον μέ ἰδιαιτέραν ἔμφασιν. Ὁ σπουδαῖος σὺγχρονος θεολόγος π. Ἰουστίνος Πόποβιτς, εἰς τὸ ἔργον του "Ἄνθρωπος καί Θεάνθρωπος" ἐκτός τοῦ φοβεροῦ λόγου του, ὅτι "εἰς τήν ἱστορίαν τοῦ ἀνθρώπινου γένους ὑπάρχουν τρεῖς κυρίως πτώσεις: τοῦ Ἀδάμ, τοῦ Ἰούδα, τοῦ πάπα", διερωτᾶται, "τί εἶναι ὁ πυρῆν τοῦ δόγματος περί ἀλαθήτου τοῦ πάπα= ἀνθρώπου; Καί ἀπαντᾷ: Ἡ ἀποθεανθρώποισις τοῦ ἀνθρώπου. Αὐτὸ ἐπιδιώκουν ὅλοι οἱ οὐμανισμοί, ἀκόμη καί οἱ θρησκευτικοί. Ὅλοι ἐπαναφέρουν τόν ἄνθρωπον εἰς τήν εἰδωλολατρίαν, εἰς τήν πολυθεΐαν, εἰς τόν διπλοῦν θάνατον, τόν πνευματικόν καί τόν φυσικόν. Ἀπομακρυνόμενος ἀπό τόν Θεάνθρωπον, ὁ καθέ οὐμανισμός βαθμηδόν μετατρέπεται εἰς μηδενισμόν. . . Πῶς σᾶς φαίνονται αὐτά, τέκνον ἐν Κυρίῳ; . .

-Ἀναμφιβόλως εἶναι πολὺ ἰσχυρά αὐτά. Σᾶς ὁμολογῶ, ὅτι ὅσα ἀγάπην πρὸς τήν ἀλήθειαν εἶπατε, μέ προβληματίζουν. -Μοναχός Β.

Περὶ προσευχῆς
 ἐναργίᾳ τῆς Ἰοντικῆς
 τὰ ῥη' κεφάλαια

νη' Δέν σημαίνει ὅτι ὁ νοῦς εἰσῆλθεν εἰς τὸν χῶρον τῆς προσευχῆς, ἐπειδὴ δέν χρονίζει εἰς τὰ ψιλὰ νοήματα τῶν πραγμάτων. Διότι ἡμπορεῖ ὁ νοῦς νὰ εὕρισκεται πάντοτε εἰς τὴν θεωρίαν τῶν ὄντων καὶ νὰ ἀπασχολῆται μὲ τοὺς λόγους αὐτῶν. Ἄλλ' ἂν καὶ εἶνε ἀνυπόστατοι λόγοι, ἐν τούτοις, ἐπειδὴ εἶναι εἰκόνες πραγμάτων, τυπώνονται καὶ σχηματίζονται εἰς τὴν φαντασίαν καὶ ἔτσι ἀπομακρύνου τὸν νοῦν ἀπὸ τὸν Θεόν.

νη' Ἐάν ὁ νοῦς δέν ὑπερβῆ τὰς φυσικὰς θεωρίας, δέν ἐπεσήμανε ἀκόμη τὸν τόπον τοῦ Θεοῦ, διὰ τῆς προσευχῆς. Διότι ὁ νοῦς δυνατὸν νὰ κινήται εἰς τὰ νοητὰ καὶ νὰ τυποῦται δι' αὐτῶν, ὅποτε αὐτὰ ἐμποδίζουν τὴν καθαρὰν προσευχὴν.

νη' Ἐάν θέλῃς νὰ προσευχηθῆς ἀληθινὰ, χρειάζεται ἡ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τοῦ "διδόντος εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ". Ἐπομένως νὰ ἐπικαλεῖσαι τὸν Θεόν, λέγων "ἀγιασθήτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. Δηλαδὴ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα καὶ ὁ Μονογενὴς Υἱὸς σου. Διότι ὁ Ἰησοῦς ἔτσι μᾶς ἐδίδαξε, λέγων, "ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ" πρέπει νὰ προσκυνῆται ὁ Πατήρ.

ξη' Ὁ "ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ" προσευχόμενος, δέν δοξολογεῖ πλέον τὸν δημιουργὸν ἀπὸ τὴν φυσικὴν του ἀποκάλυψιν, ἀπὸ τὰ κτίσματα, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ὑπερφυσικὴν, τῆς Σαρκώσεως, διὰ τοῦ Ἁγίου εἰς τὰς καρδίας ἐνεργοῦντος Πνεύματος.

ξη' Ἐάν εἶσαι ὄντως θεολόγος θὰ προσευχῆς ἀληθῶς. Καὶ ἂν ἀληθῶς προσεύχῃσαι, εἶσαι ὄντως θεολόγος.

ξβ' Ὅταν κατ' ὀλίγον ὑπαναχωροῦν τὰ νοήματα, ποῦ γεννῶνται ἀπὸ τὴν σάρκα ἢ τὴν αἴσθησιν ἢ τὴν μνήμην καὶ ὁ νοῦς τὰ μισεῖ ἐκ τοῦ ἀξαναγομένου πόθου πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλὰ καὶ πληροῦται ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐλάβειαν, τότε γινώριζε, ὅτι ἤδη ἔχει φθάσει εἰς τὴν κατάστασιν τῆς ἀληθοῦς προσευχῆς.

ξγ' Τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, συμπάσχον εἰς τὴν ἀσθένειαν τῆς φύσεώς μας, παρ' ὅλην τὴν ἀκαθαρσίαν μας, ἐν τούτοις ἐπιφοιτᾷ εἰς ἡμᾶς

Καί ἔάν εὕρῃ τόν νοῦν μας μέ εἰλικρινῶς διάθεσιν προσευχόμενον, τότε σκηνώνει εἰς αὐτόν. Καί ὅλην τήν φάλαγγα τῶν δαιμονικῶν λογισμῶν, πού τόν ἐκθύλωνε, ἀμέσως ἐξαφανίζει. Ὑστερα διεγείρει εἰς ἔρωτα πνευματικῆς προσευχῆς τόν νοῦν.

Ξδ' Ἐνῷ τὰ ἀγαθὰ καί τὰ πονηρὰ πνεύματα, διά τῆς ἀλλοιώσεως τοῦ σώματος, προκαλοῦν εἰς τόν νοῦν λογισμούς, νοήματα ἢ θεωρήματα, ὁ Κύριος ὅμως ἐνεργεῖ διαφορετικά. Ἐρχεται καί σκηνώνει εἰς τόν νοῦν καί τοῦ ἀποκαλύπτει ἀπ' εὐθείας τήν γνώσιν ἐκείνην πού θέλει. Καί οὕτω, διά τῆς ἐκτάκτου δυνάμεως τοῦ νοῦ, κατευνάζει τὰς σαρκικάς ἐπιθυμίας.

Ξε' Ἄξιος κατηγορίας εἶναι ἐκεῖνος πού ἀγαπᾷ μέν τήν καθάραν προσευχήν, παρά τοῦτο δέ ὀργίζεται καί μνησικακεῖ. Διότι ὁμοιάζει μέ τόν θέλοντα νά ἔχῃ ἰσχυράν ὄρασιν, ἐνῷ παραλλήλως μόνος, βλάπτει τούς ὀφθαλμούς του.

Ξστ' Ἐάν ἐπιθυμῆς νά προσευχηθῆς μή πρᾶττε τίποτε ἀπ' ὅσα ἐμποδίζουν τήν προσευχήν. Οὕτω ὁ Θεός θά σέ πλησιάσῃ καί θά συμπορευθῇ μαζί σου.

Ξζ' Μή σχηματίσης τό θεῖον εἰς τόν νοῦν σου, οὔτε νά ἐπιτρέψῃς νά τυπωθῇ οἰαδήποτε εἰκῶν ἢ μορφή, κατά τήν προσευχήν σου, ἀλλά ἀσχηματίστως πλησίασε τόν ἀσχημάτιστον Θεόν καί τότε θά ἐννοήσῃς τί σοῦ λέγω.

Ξη' Νά φυλάττεσαι ἀπό τὰς παγίδας τῶν δαιμόνων. Διότι συμβαίνει, ὅταν προσεύχεσαι καθαρὰ καί εἰρηνικά, ὥστε νά ἐμφανίζεται ἐνώπιόν σου μία μορφή ἀλλόκοτος καί παράδοξος. Καί τοῦτο διά νάυ ποθέσης ὅτι εἶναι τό θεῖον ἐκεῖ, ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι σοῦ ἀπεκαλύφθη αἰφνιδίως ὡς σχῆμα καί μορφή. Ἀλλά τό θεῖον εἶναι καί ἀμορφον καί ἀσχημάτιστον.

Ξθ' Ὅταν ὁ φθονερὸς δαίμων δέν κατορθώσῃ νά ἀνακινήσῃ μνημάς εἰς τήν προσευχήν σου, τότε ἐνεργεῖ διά τοῦ σώματος, μέ σκοπόν νά φαντάσῃ τόν νοῦν καί νά καταργήσῃ ἔτσι τήν ἀδιαμόρφωτον, ἐν καθαρότητι, κατάστασίν του. Ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει συνήθειαν, κατά τήν προσευχήν του, νά καλλιεργῇ νοήματα, εὐκόλως ἀπόδέχεται τὰ πονηρὰ τεχνάσματα. Καί οὕτω ἀντί φωτός δέχεται καπνόν, ἀπατώμενος.

" Α Θ Ω Ν Ι Κ Ο Ι Δ Ι Α Λ Ο Γ Ο Ι "

Ἐπισημοῦσθε τόν Περιοδικόν, ἐκδιδόμενον ὑπό Ἀγιορειτῶν Μοναχῶν

Ἐπεύθυνος: Θεόκλητος Μοναχὸς Διονυσιάτης

Διανέμεται δωρεάν & συντηρεῖται δι' εἰσφορῶν προαιρετικῶν.

Ἐπιστολαί: Μοναχόν Θεόκλητον Διονυσιάτην, Καρυάς—Ἄγιον Ὄρος.

///

ΑΘΩΜΗΚΟΙ ΛΑΛΟΙ

ΑΠΟΡΕΤΙΚΟΝ ΤΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΙ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

